

Št. 211

**JANUAR
2024**

Časopis za brezdomstvo
in sorodna socialna vprašanja

**PRIPOROČENI
PROSTOVOLJNI PRISPEVEK: 2 EUR**

Polovico dobi član_ica društva.

Št. člana_ice društva:

KRALJI TULICE

Odgovorni in izvršni urednik

Jean Nikolič

Tehnični urednik in oblikovanje

Chris Hartke

Uredniški odbor

Bojan Dekleva, Maja Vižintin, Špela Razpotnik

Sodelavci uredništva

Tomaž Golob – Taubi, Barbara Jozelj, Žiga Novak, Špela Blatnik,

Diego Menendes, Jure Zebec, Maruša Ivančič

Grafična zasnova

Karlo Medjugorac

Lektoriranje

Mojca Pipan

Ilustracije

CDD20, Miloš Dragojevič, Rade Nikolič, Maja Klemenčič, b0red, GDJ,

No-longer-here, Fedja Kovič, Gašper Sojč, Ban

Opis

Prva in zadnja stran: Nada Žgank

Tisk

Tiskarna Vovk

Izdajatelj:

Društvo Kralji ulice ISSN 1854-2654

Prostovoljni prispevek za časopis je 2 EUR.

Celoletni prispevek za naročnike v Sloveniji znaša 36 EUR, v tujini pa 72 EUR. Poštšina je vključena v ceno.

Naslov uredništva:

Društvo Kralji ulice, Pražakova 6, 1000 Ljubljana

Telefon: 059 022 503

030 323 128 (SMS komentarnica)

E-pošta: urednistvo@kraljiulice.org

Spletna stran: www.kraljiulice.org

Transakcijski račun za prostovoljne prispevke:

SI56 0400 1004 8456 921 odprt pri Nova KBM

PROJEKT PODPIRAJO:

Mestna občina Ljubljana -- Ministrstvo za zdravje -- Mestna občina Maribor

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti -- FIHO

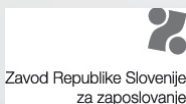
Javni stanovanjski sklad MOL -- Javni medobčinski stanovanjski sklad Maribor

Stanovanjski sklad RS -- Zavod RS za zaposlovanje -- Ministrstvo za javno upravo

Od januarja 2007 je časopis Kralji ulice

član mednarodne mreže cestnih časopisov (INSP).

Mnenja avtorjev in avtoric prispevkov
ne odražajo vselej mnenj uredništva.

Uvodnik:

NOVO LETO – NADALJEVANJE POGLABLJANJA STISK?

Foto: JN

Na Društvo Kralji ulice prihajajo ljudje z različnimi življenjskimi zgodbami, osebnimi okoliščinami in družbenoekonomskim statusom. Skupno vsem pa je, da živijo v revščini oziroma pod pragom revščine. Večina je prejemnikov denarne socialne pomoči, invalidskih pokojnin, nizkih pokojnin, nekateri nimajo nobenega prihodka. V naš dnevni center ne prihajajo zgolj osebe, ki jim dnevni center pomeni varno zavetje z ulice preko dneva, ampak tudi tisti, ki sicer (neke oblike) nastanitve imajo, ampak s svojim prihodkom ne preživijo skozi mesec. Pridejo po hrano, obleke ter druge materialne dobrine, vključujejo se v skupinske dejavnosti, kot so npr. telovadba, izleti, obiski predstav ipd. Nič od tega si nikakor ne morejo privoščiti proti plačilu, saj jim njihov prihodek zadostuje zgolj za pokritje nujnih življenjskih stroškov.

Grozljivo je dejstvo, da morajo osebe životariti čez mesec ter biti za preživetje odvisne od humanitarnih organizacij. Kaj šele da bi lahko zadovoljevale kakšne druge potrebe. Podporno delo na društvu tako večkrat predstavlja mesečno načrtovanje osebnega/družinskega proračuna s posamezniki ter z ranljivimi družinami. V zadnjem času je praktično nemogoče pokriti vse življenjske stroške, za mnoge je včasih edina možnost, da del stroškov prenesejo v naslednji mesec. Kar seveda poveča možnosti za začarani krog dolgov (kar pa je ravno razlog za te načrte). In potem se z zaskrbljenostjo čudimo, zakaj se v tolikšni meri poglobljajo psihosocialne stiske.

Kot že večkrat povedano, menimo, da je stanovanje osnovna človekova pravica. In stanovanja so prvi korak za reševanje in tudi preprečevanje brezdomstva. Kot je očitno, je fond neprofitnih stanovanj zdaleč premajhen, da bi brezdomne osebe oziroma osebe z nizkimi prihodki lahko pridobile takšno stanovanje. Zato je za mnoge edina možnost iskanje strehe nad glavo na tržnem najemnem trgu, ki pa postaja neizprosno. Če pustimo ob strani nemogoče zahteve, ki jih lastniki stanovanj imajo do najemnikov, si osebe, ki prejemajo socialne transferje ter nizke pokojnine, ne morejo privoščiti plačevati najemnih in obratovalnih stroškov v teh najemniških stanovanjih. Koliko dostojnih, za bivanje odraslih oseb in družin primernih najemnih opcij pod zneskom denarne socialne pomoči najdemo na portalih z nepremičninami? Mnogi za bivanje v popolnoma nedostojnih razmerah namenijo skoraj vse ali pa kar vse svoje prihodke. Tako jim za hrano, obleko in druge stroške ne ostane nič. In žalostno je dejstvo, da nam je samoumevno, da potem te osebe napotimo na humanitarne organizacije, kjer so odvisne od riža, moke, konzerv in nošenih čevljev. Skrbno načrtovanje vsakega porabljenega evra je pričakovanje, ki ga imamo do najrevnejših.

Ob novem letu ob lepih željah vedno polni upanja zremo v prihodnost. A realnost je, da mnogi s strahom čakajo, kaj jim prinaša leto 2024. Bojijo se, da namesto sreče in veselja prinaša nove skrbi, stiske, dolge in odrekanja.

Hana Košan

Kazalo:

- 2 **UVODNIK**
- 4 **BREZDOMSKIH 6**
- 5 **DEČEK Z NOVOGORIŠKIH ULIC**
- 7 **URESNIČI ŽELJO**
- 8 **»JURČI, PIZDARIJU DELAŠ!«**
- 9 **TUDI KLOŠARJI DELAMO, MAR NE?!**
- 10 **POLJE ČASTI**
- 12 **NEKAJ CESTNIH**
- 13 **ANEKDOTE IZ PRODAJE**
- 14 **MARIBORSKA SCENA**
- 17 **LITERARNA PRILOGA**
- 21 **SARIN DNEVNIK**
- 22 **SLIŠANJE GLASOV**
- 24 **KRALJEVI RECENZOR**
- 28 **IZZA REŠETK**
- 30 **BOŽIČ**
- 32 **KRAVŽLJANJE MOŽGANOV**
- 33 **OGLASNA DESKA**
- 34 **NAGRADNA KRIŽANKA**

TO SEM JAZ: TAJAR

Iz Nemčije sem se v Slovenijo priselil pri sedemnajstih, izbrisan, brez dokumentov. Takrat z družino nismo imeli za kruh. Oče je bil težek alkoholik in je ostal v Nemčiji, jaz, mama in brat pa smo prišli v deželo na sončni strani Alp. Delal sem na črno, iskali smo srebro in zlato na ostankih stare Emone, zato sem končal v zaporu na Povšetovi. Po izpustitvi nisem imel kam. Naša nastanitev sta bili dve sobici brez toaletnih prostorov, brez pohištva, in tudi kuhinje nismo imeli. Naša družina pa je sicer zelo verna, rekel bi, dobra. Tudi oče je opustil alkohol in se vrnil k veri, a žal prepozno, nikoli več nismo zaživeli skupaj. Zaradi revščine sem bil primoran krasti, to sem počel predvsem po kleteh. Ko sem dobil stalno prebivališče v Sloveniji, je bila to točka preloma zame – socialne službe so nam začele pomagati. Svoja dejanja sem zelo obžaloval, Bogu in sebi sem obljubil, da ne bom več kradel in preprodajal, vendar črni madeži ostajajo na srcu. Počasi mi uspeva, a borba še ni končana. Zdaj so prišle druge težave. Hočejo nam zrušiti hišo, za katero imamo papirje ...

Foto: Nada Žgank

03
KRALJI
ULICE

PRAVILA PONUJANJA ČASOPISA

Ker želimo, da bi pri razširjanju časopisa Kralji ulice lahko sodelovalo čim več ljudi in da bi dosegel čim širši krog bralcev in bralk, je pomembno, da skupaj skrbimo za njegov dober ugled. Člani in članice društva, ki ponujajo časopis, ne predstavljajo le sebe, pač pa celoten projekt Kralji ulice.

Doslej so bili v javnosti zelo dobro sprejeti, mnogi bralci in bralke so pohvalili njihov pristop. Želimo si, da tako ostane tudi v prihodnje, zato člani in članice društva spodbujamo, da se držijo spodnjih pravil in tudi svojega občutka o tem, kako časopis še bolj približati našim bralcem in bralkam.

- Časopis ponujam na miren in nevsiljiv način.
- Drugim članom in članicam društva, ki ponujajo časopis Kralji ulice, izkazujem spoštovanje in se zavedam, da imajo ravno tako pravico do ponujanja časopisa.
- Z drugimi člani in članicami društva se miroljubno dogovarjam glede lokacije ponujanja časopisa.
- Morebitne nesporazume rešujem na miren in spoštljiv način.
- Med ponujanjem časopisa ne uporabljam alkohola in/ali drugih drog.

- Med ponujanjem časopisa omenjam predvideni prostovoljni prispevek in od bralcev in bralk ne pričakujem ničesar več.
- Med ponujanjem časopisa ne beračim.
- Spoštujem odločitev bralcev in bralk, da časopis vzamejo ali ne, in jih k temu nikakor ne silim ali jih drugače neprijetno vznemirjam.
- Med ponujanjem časopisa imam svojo uradno izkaznico društva na vidnem mestu. Številka žiga na časopisu mora biti adekvatna številki na izkaznici društva.
- Zbiranje prispevkov za druge dejavnosti društva je poskus zavajanja bralcev in bralk.

Če se član ali članica društva ne drži pravil ponujanja časopisa, je na to najprej opomnjen_a s strani strokovne delavke oziroma delavca, potem pa lahko začasno ali trajno izgubi pravico do ponujanja časopisa Kralji ulice. Bralce in bralke prosimo, naj morebitne kršitve sporočijo v uredništvo na telefonsko številko 059 022 503 ali na e-naslov: urednistvo@kraljiulice.org.

BREZDOMSKIH 6

KOPANJE V KADI PO DOLGEM ČASU

Prek Kraljev sem nedavno dobil sobo, prej sem spal v bazi. Bil sem presrečen. Ob vselitvi smo kupili hrano in druge potrebščine, tudi šampon. In sem se celo uro namakal v kadi, dokler se voda ni ohladila. Bilo je čudovito. Zatem sem zaspal kot dojenček.

Adis Hero

POVPREČEN DAN BREZDOMCA

Danes sem, kot že velikokrat, prespal kar na vlaku. Vožnja je trajala celo noč, prevozil sem celo Slovenijo. Od Kopra do madžarske meje in nazaj. V sladkih ropotajočih sanjah sem bil spet bogat, povprečen Slovenec. Zbudil sem se na železniški postaji Ljubljana. Odhitel sem na lokalni avtobus in se v množici nervozen odpeljal na zajtrk k sestram svetega Vincencija. Tam so že čakali moji prijatelji brezdomci. Nekateri so bili še pijani od včeraj ali pa imeli pogled tigra, ki ubija. Skupaj smo pojedli razkošen zajtrk in se razpršili po Ljubljani. Seveda smo se kasneje lotili tudi pospravljanja in delovne terapije, priprave kosila, ki je na urniku ob 17.00. Pred tem smo šli na Kralje ulice malo šahirat in drug drugega zalagat z lažmi in pijačo. Mujo nas tam obleče v butiku in zaposleni nas potolažijo, da bodo tudi jutri z nami in da nismo ničvredni ter edini delomrzneži in materialisti v Sloveniji. Vsak dan nas je sicer več in prostora na ulici že zmanjkuje. Zato sem si jaz izbral pot »na tiri« – železniške in avtobusne postaje so super.

Benjamin MantaQi-Chi

SOBICA

Ima štiri stene, tri omare, posteljo. Ima tudi strop in okno. To je moja sobica. Oh, kako je ne bi zapustila. Rada jo imam. Pa topla je, ta sobica, ne dam je. Ne spomnim se, da bi kdaj tako oboževala kakšen prostor, kot sedaj obožujem njo, sobico. V njej lahko tudi kuham, ne kakšnih mojstrskih jedi. Mlečni gres npr. lahko skuham, pa pogrejem lahko marsikaj. Veliko skriva ta sobica, lepo sem jo uredila, le včasih je malo štorasta, kot jaz. Dober par sva. Jaz in ta sobica.

Serpentina

PRANJE

Sem brez strehe nad glavo, zato perem svoje perilo v javni pralnici. Srečala sem se z lastnico, pralnico ima lepo urejeno. Malo sva ob kavici poklepetali. Iz prijaznosti mi je ponudila žetone za pranje. K njej je prišla tudi šivilja, ki mi je zašila obleko. V veselje mi je, da imam prijazen krog ljudi okoli sebe. Tudi ko bom upokojena, se bom spomnila na njih, da so mi nekoč dobro delo naredili. Dobrih ljudi ne pozabljam.

Srečno, Kaja

Uresniči željo 2023

Ime in priimek: ██████████

Želja (do 25€): Hočem ponovno

postati jaz, da se najdem

kot človek! Želim zdravja svoji družini.

Opis/zakaj si to želiš (OBVEZNO!):

Zato, ker sem bil kljub težki zgodbi

zelo lepo vzgojen. Imel sem vse.

Hočem, da bi me družina sprejela

in da se rešim pekla, ki ga živim jaz

in moji starši.

In zdravja želim moji družini.

#1

Najdeš si mesto, kjer se v teh hladnih dneh lahko pogreješ, malo spočiješ, v miru poješ in si malo sam s sabo. Zgodita se lahko dve stvari oziroma bolje rečeno, možna sta dva scenarija:

1. Si tiho in živi duši ne poveš za »svoj« kotichek. In imaš potem mir in si rešen marsikatero težave.
2. Ves vesel razlagaš naokoli, kje in kaj si našel. To pa prinese naslednje:
 - Vsi, tudi tisti, ki jim nisi povedal, začno prihajati, saj so take novice na sceni kot telefonček v vetru. In kar 90 odstotkov ljudi, ki jih poznaš, ni ravno vajenih pospraviti in počistiti za sabo in naredijo tak kaos, da gre plac/baza v tri krasne, kajti nesnaga in smrad začneta motiti mimoidoče ali pa stanovalce/uporabnike, če je to kakšna klet.
 - Ves pribor ostaja tam, kjer pade, kar meče slabo luč tudi na tiste, ki znamo pospraviti za sabo. Novo, staro, krvavo, nima veze, vse ostane tam. In to uniči plac.

Nihče se v danem trenutku ne zaveda, da s tem početjem škodi vsem. Da uničuje place za brez veze, samo zato, ker je len ali pa preveč zadet, da bi se zavedal, da je treba pospraviti za sabo. Le tako nam bo ostalo vsaj malo placev, kjer se lahko pogrejemo in nas ne bodo podili od tam, kjer nas vidijo. Folk, pamet v glavo in čuvajte place/baze, ker niste edini, ki jih potrebujete. Nas je več takih.

TX

DEČEK Z NOVOGORIŠKIH ULIC, 2. DEL

JUTRO S SONCEM OBSIJANO

Kako ledeno mrzlo je bilo, ko sem se zbudil. Noge so bile otrple, tresel sem se ležeč na zadnjih klopih avta, zavedajoč se, da ni moja last. Počasi sem odprl vrata forda in ga, preden sem odšel, spravil v red, kot da se nič ni zgodilo. Klecal sem, opotekajoč se po kletnih garažah kot pohabljen grbavec, in čakal v upanju, da se morda le spravim k sebi in vzravnam. Tako sem se solznih oči priplazil do izhoda, kjer me je obsijala topla ljubeča zvezdica sončnega vzhoda. Premražen, lačen in žejen sem se zvrnil na travo ob zidu. Ni mi bilo več mar trpljenja, kajti prejemal sem to čudovito toploto, ki me je trenutek za trenutkom vračala v življenje. Kmalu sem se spet postavil na noge, otrplost je izginila in spet sem bil močan – kot da bi samo sonce želelo, da sedemnajstletno bitje živim. Znova sem zagnal kolesje misli in skoval načrt, kako preživeti.

V osemdesetih letih prejšnjega stoletja ni bilo zatočišč za brezdomne. Bil sem sam sredi mesta, resnično sam, brez doma in brez ničesar in nikogar. Na trenutke se mi je zdelo kar neverjetno. Še pred nekaj leti sem bil športnik in ustvarjal

najstnik, poln zamisli za prihodnost. A to seveda ni pomenilo nič več v tedanji resničnosti. Otopelo sem odtaval in prva misel, ki se mi je porodila, je bila, kje dobiti kaj za pod zob. Začel sem prosjačiti mimoidoče za kak kovanec, a moja prizadevanja niso obrodila sadov. Ljudje so se umikali, spremljali so me z grdimi pogledi in ponižujočimi opazkami. Tega nisem zmogel prenašati. Vstal sem, mulc razcapan, in se napotil v najbližjo trgovino. Zakorakal sem med police, zgrabil liter belega vina Ribič in si ga zataknil pod jakno za pas. Hitro sem jo ubrisal mimo blagajne in stekel na ulico ter se skril za kontejnerji za odpadke. Odvil sem zamašek, žalostno pogledal v modro nebo in nagnil, nagnil, dokler je teklo. Čutil sem, kako bolečina kopni, prevzela me je nekakšna toplina in podivjani čuti so se umirili. Trpljenje se je prelevilo v močno, divjo slo po preživetju. Vstal sem, telo je postalo močno, misli mi niso več begale. Odkorakal sem brezciljno, kot nek vsemogočni duh brez smisla, in se primajal do čudne klopce, kjer so meni neznan, podobne kreature počenjale neumno čudne, a meni neznano prijetne stvari. Celo flašo Ribiča, ki sem jo prej izpraznil, so imeli. Čudna zadeva, sem

Foto: osebni arhiv

Žaba in Muško, Marjanova prijatelja z novogoriških ulic

pomislil, in se jim pridružil. En Ribič, dva Ribiča, trije Ribiči.

In tako sem dobil čudno družinico. Nisem bil več sam na svetu ... Bil sem skoraj srečen.

Marjan Birs

MIGRANT BREZPLAČNO STRIŽE BREZDOMNE

Eno sredo sem sedel pred dnevnim centrom Kraljev ulice in zasledil pogovor, da je danes brezplačno striženje. »In to ne samo danes,« me ogovori nasproti sedeči sogovornik. »Brezplačno striženje je na voljo vsako sredo.«

Po premisleku, in ker sem bil res brez denarja, čas za striženje pa je bil ravno primeren, sem se odločil, da izkoristim priložnost. Nisem kaj dosti čakal, nato pa vstopil v »potujoči salon«. Pričakal me je malce mlajši fant od mene ter me v angleščini vprašal, kako želim biti ostrižen. Ko sem mu povedal želje, ki niso bile nič posebnega, se je lotil dela. Med tem sva govorila o tem in onem. Bistvo pa je, da mi je povedal, da prihaja iz Iraka in je migrant. Ima urejen status in redno službo, enkrat na teden pa prostovoljno striže socialno šibke, skratka ljudi, ki si striženje težko ali si ga sploh ne morejo privoščiti. Moram reči, da me je ostrigel bolje kot frizer, ki ti to mastno zaračuna. Zato v razmislek nekaterim nestrpnem, ki vse migrante mečejo v isti koš – vidite, ni tako!

Ta kratki prispevek sem napisal v zahvalo osebama, ki nam urejata pričeske. Poleg Rashida enako hvalevredno delo opravlja

Foto: JN

še prostovoljka Danijela iz romske populacije. In hvala Kraljem, ki to omogočajo.

Bojan

upanje =

morda pa en dan
enkrat
takrat ko odrasteš
ko zrasteš
ko boš

morda pa en dan
takrat enkrat
se boš vrnila nazaj na začetek
ki bo odličen konec
in spet boš našla tisto nekaj
kar si nekdaj
nekje
izgubila

Nina Cigale

Leteči plazilci
glodajo Satana.
Ti pa stojiš gola.
S črevesjem na
palici prosiš Boga.
Vpijoča, drhteča
si iščeš moža.
Leteči plazilci
glodajo Satana.
Rdeče nebo
se spreminja v tla.
Ti pa stojiš gola.
Pretežno pogumna
dotikaš se dna.
S črevesjem na
palici prosiš Boga.

Ajva Art Ajva

HELEX

Vrnila se je moja prijateljca,
in ja, spet je to tableta,
moja najboljša ruska ruleta.

Ta je malo večja od plave prijateljce
in njene mlajše sestre zelene,
ki so mi dajale
rajsko hrepenenje, trpljenje.

Ta je bele barve,
sijoča kot rosa od trave,
ima lepo majčko,
še lepše ime, alprozolam imenuje se.

Po TV nam lažejo,
da revnim pomagajo,
lačnim hrano pošiljajo.
In še dosti tega je.
Morda sem jaz nor,
ne vem, izmeček družbe sem
in Helex tablete jem.

Andro

arhiv UŽ

Vesna Kuralt, Društvo Uresničiči željo

URESNIČI ŽELJO

Že četrto leto zapored poteka dobrodelna akcija Uresničiči željo. S skupnostjo ljudi, ki verjamejo v moč sočutja, je ekipa prostovoljcev do sedaj izpolnila že več kot tri tisoč želja. Pri tem pa ne gre le za uresničevanje želja ljudi v stiski, ampak za grajenje odnosa do sočloveka, za oblikovanje skupnosti, ki si prizadeva za dobrobit vseh. Prav zato akcija že od vsega začetka poteka pod geslom »Dobrodelnost od ljudi do ljudi«, saj se vsakdo izmed nas lahko znajde v stiski. Verjamemo tudi, da je sreča, ki jo občutimo ob prejemu darila, enakovredna tisti, ki jo doživimo ob dajanju.

Da lahko širimo svoj krog obdarovancev, pri izvedbi dobrodelne akcije sodeluje vedno več uresničevalcev želja, radodarnih donatorjev in velikodušnih prostovoljcev. Vsak božič ljudem v stiski polepša vrsta ljudi z velikim srcem. Moč dobre geste, ki drugemu lahko pomeni veliko, pa nasmeh na obrazu pričara tako obdarovancem kot vsem, ki akcijo spremljajo le preko družabnih omrežij. Zagotovo se tudi tako sproži kakšna druga drobna pozornost med sodelavci, prijatelji in bližnjimi, ki se navdihnejo z božičnim duhom sočutja in medsebojne pomoči. Tako kot vsaka želja tudi vsaka pozornost šteje.

V središču naše akcije so resnične želje posameznikov, katerih identiteta ostaja skrita. Vsaka izbrana želja predstavlja osebo s svojo zgodbo – morda je to mama, ki si že dolgo ni zaželela nekaj zase, mladenič, ki potrebuje nov pulover, ali dekle, ki si želi romantičnega romana za krajšanje zimskih večerov. Naš cilj ni zgolj obdarovanje, temveč povezovanje med ljudmi in vključevanje ranljivih skupin v skupnost. Pogosto je izbira želja tudi odraz vrednot obdarovalcev, saj pokaže, s čim želijo nekomu polepšati božič. To je izraz njihove skrbi, pozornosti in želje po osrečevanju drugih. Preprosto zato, ker to lahko storijo. Prav zato poudarjamo pomembnost osebne note v vsakem darilu. S tem ko izberete in zavijete darilo, podarite tudi del sebe. Ta gesta ni zgolj materialna pomoč nekomu, temveč izkazuje predanost in trud v prizadevanju, da nekomu polepšate trenutek, dan ali leto. Prejeto darilo z voščilom namreč pomeni, da je nekomu mar.

In kako lahko uresničite želje ljudi v stiski?

1. Na <https://uresnicizeljo.si/> izberete željo, ki jo želite uresničiti.
2. Kupite darilo in ga (trajnostno) zavijete ter nanj napišete šifro prejemnika, da bo poklon prišel v prave roke.
3. Darilo osebno dostavite na naslov organizacije ali ga kot paket pošljete po pošti.

V sodelovanju z različnimi organizacijami, socialnovarstvenimi programi v okviru centrov za socialno delo, varnih hiš, zavetišč za brezdomce in različnih društev, ki so sofinancirana s strani Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti RS, se vsako leto zbere več kot tisoč želja. Njim namreč pogosto zmanjka denarja za najosnovnejše stvari, zato si božičnih presenečenj večinoma ne morejo privoščiti. Veseli december je obdobje, ko nekateri posamezniki pogosto doživljajo še večjo stisko kot sicer, saj se svet vrtil okrog potrošništva, druženja, zabav, kar lahko še poveča občutek nemoči. Zato je pozornost neznanca še toliko bolj pomenljiva. Enako velja za osamljene starejše v izbranih domovih upokojevcem, ki nimajo svojcev ali si bivanja v domu ne morejo pokriti sami.

07
KRALJI
ULICE

Velik pomen ima tudi ozaveščanje o trajnostni potrošnji, za kar se zavzema pobuda Uresničiči željo. Čeprav dobrodelna akcija spodbuja potrošnjo, skuša potrošniški mrzlici vrniti nekaj smisla. Prav zato organizatorji akcije predlagajo, da morda namesto skrivnega Božička s prijatelji ali sodelavci letos obdarite ljudi v stiski. Tako boste opravili kakšen nepotreben nakup manj in hkrati nekomu resnično polepšali praznike. Nadvse čudovito pa bo, če boste z nakupom podprli lokalno ekonomijo ali izbrali izdelek s čim manj embalaže. Poleg ozaveščanja o trajnostni potrošnji društvo Uresničiči željo v svoji kampanji aktivno ozavešča o pomenu trajnostnega zavijanja daril, ker je to najpreprostejši način, da vsak posameznik prispeva k zmanjšanju negativnih vplivov potrošništva na okolje. Med drugim svetujejo, kako darila zaviti v že uporabljene materiale ter jih okrasiti z recikliranjem okraskov doma ali uporabiti navdih iz narave. S tem ne le ohranjate okolje, temveč širite tudi zavest o pomembnosti trajnostnih praks med svojimi znanci. Še posebno če na trajnosten način zavijete tudi darila za vse svoje bližnje.

Čeprav ni mogoče spremeniti sveta z eno dobrodelno akcijo, takšna dejanja polepšajo praznike številnim posameznikom. Zato ekipa prostovoljcev verjame, da z vsako uresničeno željo skupaj spreminjamo svet na bolje. V prazničnem času sočutja in radodarnosti so malenkosti tiste, ki zares štejejo, in pobuda Uresničiči željo je odličen način, kako vsak posameznik lahko prispeva k pozitivnim spremembam v življenju drugih. Naj bo letošnji december poln toplote, sočutja in obilja ljubečih pozornosti, ki naredijo veliko razliko. Osreči nekoga tudi ti, ker vsako dobro delo in vsaka izpolnjena želja štejeta.

***Uresničiči željo** je partnerski projekt izziva Wichtel Challenge, ki se je iz Avstrije razširil v Švico, Nemčijo in Slovenijo. Društvo Uresničiči željo od leta 2020 obdaruje uporabnike in uporabnice socialnovarstvenih programov, ki so materialno ogroženi.*

Društvo Uresničiči željo

Vesna Kuralt

vesna.kuralt@uresnicizeljo.si

031 456 789

Seznam želja: <https://uresnicizeljo.si/wishlist>

Jurij B. Hudohmet

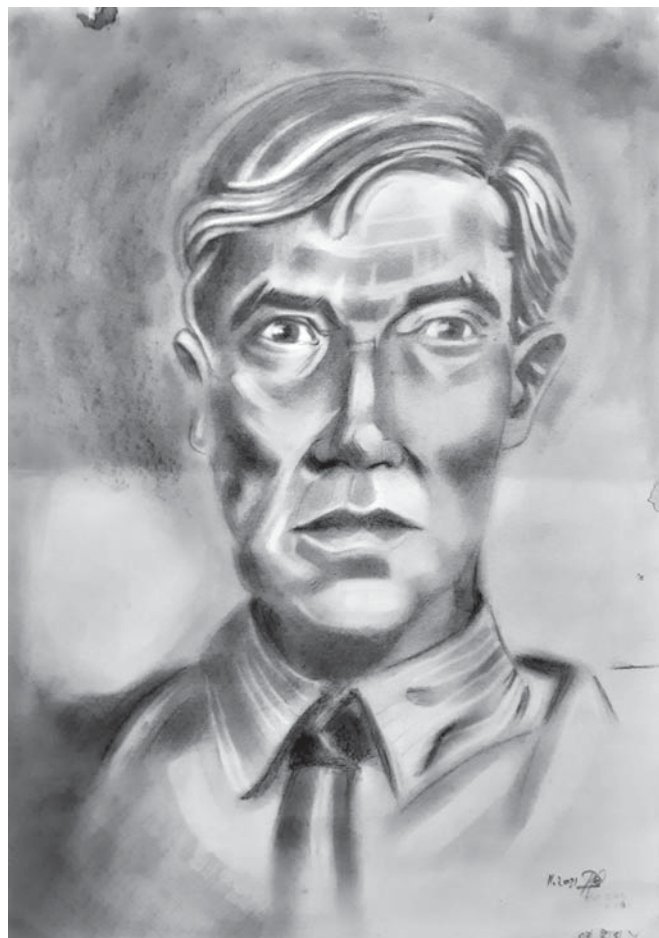
Foto: osebni arhiv

»JURČI, PIZDARIJU DELAŠ!«

08
KRALJI
ULICE

V osemdesetih letih prejšnjega stoletja je imel oče obrtno delavnico, pri njem je delal nek Hrvat, recimo mu Danilo. In nikoli se ni prav dobro naučil slovensko, govoril je nekakšno mešanico slovenščine in hrvaščine. Kot mulc sem tudi sam dostikrat pomagal v delavnici, ker pa sem bil mlad, sem večkrat kakšno ušpičil in naredil več škode kot koristi. Takrat me je Danilo dostikrat okaral: »Jurči, pizdariju delaš!«

Prišla so devetdeseta in z njimi odraslost, pa sem si rekel: Oče je podjetnik, brat je podjetnik, pa bom še jaz podjetnik. Imel sem vse, kar podjetnik potrebuje – razen znanja, denarja in ideje. Drugače pa top! Pa sem se zapletel v neke sumljive posle z otroškimi plenici, s še bolj sumljivimi tipi. Nekje v malih možganih sem slišal Danila: »Jurči, pizdariju delaš!« In sem jo res. Par tavžent mark minusa in še danes ne vem, kako sem tisto rešil, morda sem potlačil v podzavest. Če nisem za podjetnika, bom pa muskontar, sem sklenil. Problem je bil le v tem, da ne znam igrati inštrumenta, peti pa tud ne preveč. Ampak v devetdesetih to ni bil ne vem kakšen problem: Plačal enmu muskontarju, da ti nardi musko. Kaj pa tekst? Ah, tekst bomo že nekaj, saj ga itak noben ne posluša. Rečeno – storjeno. In kar naenkrat sedim v glasbenem studiu Mikija Šarca, v sosednjem so ravno snemale Foxy Teens. In spet zaslišim Danila: »Jurči, pizdariju delaš!« Kakor koli, naslednjih nekaj let je minilo dokaj mirno, dokler me ni spet zgrabil podjetniški duh: oddajal bom opremo za paintball. Danilo se je dokaj hitro oglasil, vendar sem ga ignoriral. Še več, prepiral sem se z njim. »Nauč se rajš slovensk, k da kle mene jebeš,« sem mu v mislih odgovarjal. Da ne bom porabil preveč časa in prostora, naj povem le, da je šel tudi ta posel – oprostite izrazu – v kurac. Odločil sem se, da bom živel pošteno in hodil v službo, da ne bom več »delal pizdariju«, bil sem že poročen in imel otroka. Dobil sem soliden džob na RTV-ju. Pa hudič ni dal miru. Smo se ga pač napili, pred novim letom je bilo, in se znova oglasi stari znanec Danilo: »Jurči, pizdariju delaš!« Namreč, hotel je povedati, da naj ne grem pijan na program kot tonski tehnik, ker bi znalo it kaj narobe. In je seveda tudi šlo. Pol nisem smel več na programu delat in so me nagnal dol v klet v arhiv. »Ja, sej, kle vsaj nam škode naredu,« sem si mislil. En cajt je bil mir, vmes sem par služb zamenjal, na koncu pa sem začel doma oddajati sobe. Moram reči, da je blo kar fajn, težava je le v tem, da v turističnem poslu ni odmora, saj marsikatera stranka pride sredi noči. Jaz pa sem imel navado občasno kaj spiti in sem tako ob neki priložnosti »pozabil«, da pridejo neki gostje okoli dveh zjutraj. Nabasan kot sem bil, nisem slišal telefona, ker pa tudi vrat nisem zaklenil, so gostje pač vstopili sami, in to v

Rade Nikolić

mojo spalnico. Eden izmed njih je bil temnopolt, sam pa sploh nisem vedel, kaj se dogaja, zato sem klical policijo rekoč: »En črnc mi je v sobo uletu.«

Nazadnje je bilo pa pred kratkim, ko je imela žena obletnico valete in sem jo – skrben – jaz tja peljal, češ če boš kaj spila slučajno, da ne bo kakih težav. Saj z njo jih ni bilo, a kaj, ko sem imel čisto preveč svobode in časa, pa sem se ga doma natolkel jaz. Danilo je hotel nekaj povedati, pa sem izklopil zvok. In se odpeljem po ženo – pijan seveda – in končam z avtomobilom v jarku. Zaradi pijanske anamneze se ravno ne spomnim vsega, bi pa lahko prisegel, da je policist, ki me je iz avta vlekel, rekel: »Jurči, pizdariju delaš!«

Teško muhi enodnevnici, če ima slab dan.

Bojan Schwentner

TUDI KLOŠARJI DELAMO, MAR NE?!

Že spet sem bil zaposlen. To je pomembno, ker sem klošar in ker po družabnih medijih spet kroži objava, da tisti, ki dobivamo socialno podporo, dobimo več kot nekateri pokojnine ali plače, čeprav le sedimo doma in grejemo svoje riti. Marsikdo pa ne razume, da je vse to podla laž. Socialna podpora ni nikoli presegla pokojnine ali plače. Zato tudi delamo, da se vsaj nekako približamo tisti mizeriji, ki se imenuje minimalni dohodek. Toda vprašanje klošarstva, brezdomstva in socialne podpore je tako obširno, da je težko vse to obrazložiti, saj ogromno ljudi ne loči mraka od sonca.

Kdo dobiva socialno podporo? Večinoma tisti, ki so imeli urejeno življenje in službo. Toda izgubili so službo in posledično plačo. Je to kaj čudnega? Dandanes v Sloveniji ne! Na srečo obstajajo sistemi pomoči, ki pa so marsikomu trn v peti, kot na primer socialna podpora (465,34 evra). Kdor lahko preživi mesec s tem denarjem, je Bog. Brez skrbi, da ne sedi doma in se praska po riti. In zahvaljujoč NVO se vedno najde kakšno delo za tiste, ki so sposobni delati. Toda treba je vedeti, da vsakdo le nima te sreče. In kar je najhuje, ko enkrat nekdo pristane v nadstropju klošarja, dobi stigmo in je tako težko zaposljiv. Razen za delodajalce, ki so znani po sužnjelastniškem izkoriščanju revežev. Ne bom trdil, da so vsi delodajalci taki, toda jaz od vseh služb, kjer sem bil zaposlen, poznam le enega, ki je bil pošten do delavcev, drugih pa raje ne omenjam. 400 ur mesečno sem moral delati za 800 evrov

plače. Ponekod niti plače dobil nisem. Vidite, to je izkoriščanje socialnih revežev. A na srečo obstajajo NVO, kot na primer Kralji ulice, kjer se trudijo zaposliti ta kader. Iščejo se variante, ki odgovarjajo posameznikom, in tu sem se našel tudi sam. Zaslužek? Skupaj s socialno podporo ne presegam minimalnega zjamčenega dohodka. Pa sem vseeno zadovoljen. Zakaj? Zato ker vem, da s svojim delom podpiram družboslovno smer, ki ima dolžnost omogočiti družbeno blaginjo revežem. Ki se bori proti nevednosti posameznika, ki se čez noč znajde na cesti. V pasteh moderne blažene demokracije človek ni vreden življenja, vredno je le njegovo delo, osebnost pa je odvečen balast naše družbe. Jebat ga, takle mamó!

Zakaj to pišem? Zato ker sem naveličan besed ljudi, ki ne vedo, kaj je to življenje. In preprosto zato, ker so se mi obesili na živec – tisti, ki danes pljuvajo po nas socialnih revežih, pa sami ne vedo, kdaj bodo pristali na cesti. Žalostno.

Dragi moji Slovenci, biti klošar ni sramotno. Biti obsojevalec nekoga, ki je (ne le po svoji zaslugi) pristal na dnu, pa je. Naj mimogrede omenim tudi prodajo časopisa KU. Za marsikoga je to klošarsko fehtanje. Če je, zakaj se potem proda dobrih 10.000 izvodov mesečno? Ne, tudi prodaja je delo. Delo v soncu, dežju, snegu. Delo na toplem in hladnem. Vreme pač ne vpliva na nas.

09
KRALJI
ULICE

NEVID(e)NA LUBLANA

Vodniki in vodnice z brezdomno izkušnjo vam preko pripovedovanja zgodb predstavimo večplastnost brezdomstva in svoje izkušnje z ulice.

Govorimo zgodbo o mestu, o sebi in o brezdomstvu.

Pohod poteka v manjših skupinah 3-10 oseb, kar udeležencem omogoča varen prostor, kje lahko vprašajo tisto, kar jih že dolgo zanima, a si do sedaj niso upali. Traja 1,5-2 uri. Prispevek za turo po osebni znaša 8 evrov za dijake, študente, upokoјence in nezaposlene ter 10 evrov za zaposlene. Možne so tudi individualne ture za katere prispevek znaša 15 evrov.

Za prijavo nam pišite na:
tura@kraljiulice.org ali na Facebook Nevidena Lublana

Pridružite se nam
pri odkrivanju
drugačne Ljubljane!

Foto: udeleženka ture

Na fotki je moj današnji delovni dan. Voden socialni pohod, t. i. tura. Pohodnikov je bilo toliko, da smo jih vodili kar trije vodiči_ke. Tudi to je delo.

Taubi

POLJE ČASTI, 21. DEL

»Včasih si želim, da bi se potopila globoko, globoko pod gladino, kjer so samo ribe, kamni in zelene rastline, ki se vrtijo okoli svoje osi. Čas bi tekel skozme, nežno bi šumel, valovi bi me zibali ...« To so misli Lukove mame.

Živi sama v lepem stanovanju, v soseski, ki ji poplava 4. avgusta letos ni prizanesla, in pripoveduje: »November je ubijajoče turoben čas, ko se sploh ne da delati.

Jutro se je zlomilo v dopoldne. Čeprav zunaj sije sonce, sem nemirna. Rada bi pisala, rada bi brala, a mi misli letijo nekam daleč. Potem se odločim za sprehod. Hodim po blatni makadamski poti. Sprehajalec v dopoldanskem času ni. Včeraj sem izvedela, da je sosed v bloku izgubil boj z rakom, v 53. letu. Slavc ni bil moj prijatelj, srečala sva se le nekajkrat, a bil je človek, ki je prinašal žarek svetlobe v nas, ki smo ga poznali. Sajonara, Slavc, bodi dobro. Vsak odhod za seboj pusti svojevrstno prisotnost. Morda pa se resnična prisotnost bitij in stvari začne šele po njihovi smrti.

Pred dvema dneva so Luka, mojega najmlajšega, pripeljali v Ljubljano. Na zaprti oddelek psihiatrične bolnišnice Polje. Med vožnjo z avtom me je poklical po telefonu in povedal, da ni več videl drugega izhoda. *Le kaj mu je brodilo po glavi, prava zmešnjava ...* Če bi imel več tablet, bi pojedel vse. Imel je tudi kokain, a bilo ga je premalo. Premalo, da bi naredil konec vsem dilemam in brezizhodnosti. Potem se je ustrašil slabosti, začutil je, da ni prav, zato je sam poklical pomoč 112, a ni nihče prišel, ker niso imeli rešilca. Pa kdo se hoče ukvarjati z narkomanom? Potem je prišel Klemen, moj bivši partner. 'Luka, pridi, v Ljubljani ti bodo pomagali.'

Skoraj vedno, ko ima Luka zdrs, je tako; moj bivši mož nori, jaz jokam, mimogrede prileti očitek, oba pa veva, da sva v brezizhodnem položaju, situacijo pa rešuje Klemen. Čutim, kot da bi bila moja barka na vrhu vala usode, in ne vem, v kakšno plitvino bo zadelo butanje valov, in če bi mi bilo usojeno, da se razbijem na skalah ali nasedem na sipino, sem odločena, da s seboj v pogubo ne bom potegnila drugega plovila. Vsi modri oznanjajo, da sreča na zemlji ne doseže vrhunca. Tudi sama si drznem misliti, da me zdaj le še pol ulice ločuje od polne kupe zadovoljstva – požirka vode, za katero je rečeno, da teče samo v nebesih.

Ko me je klical zvečer Klemen, je rekel, da je šlo malo prelahko, da bi se Lukova zgodba že zaključila. Dvomi, če se bo Luka podal na dolgo pot zdravljenja. V Ljubljano je odšel mirno, brez upiranja, ustrašil se je in se je prepustil. Poslušam in si mislim, da bi ga pobožala po glavi, tega velikega otroka, mu zakopala nos v lase, tako kot nekoč, ko so dišali po milu in maslu, po sladki sreči materinstva, lepljivi kakor karamel.

Otrok je kopija obeh staršev. Kaj se je preslikalo Luku, kakšna je kopija?

Naslednji dan sem se po telefonu dogovorila z Lukovo zdravnico za bolniški dopust in poklicala v službo, kjer je trenutno delal.

Luka je že popoldne odšel iz Ljubljane. Ni se odločil za zdravljenje. *Nočejo vsi bolniki ozdraveti, prav tako kot se nočejo vsi, ki so jih vrgli ob tla, pobrati, saj bi to zanje pomenilo vnovičen padec, le da to pot usoden ...* Rekel je, da ni psihično bolan, da ni norec, in odšel. Najprej k 'svojim prijateljem' po robo. Njihov dom je stara počitniška prikolica. Preden se je odpeljal

v Radgono, je prišel tudi domov. K očetu. V naš nekdanji dom. Moja hči mi je dan kasneje pripovedovala, da ga je oče resno 'vzel v roke'. Povzdigoval je glas, kar kaže na nemoč, v resnici se je ustrašil, bal se je zanj, za njegovo življenje, pa saj je šlo tokrat za las. To vemo vsi. Vsi smo trepetali. Očetova avtoriteta je izhlapela.

Kako prepričati svojega otroka, da se ne bi več zastrupljal?

'Ne bom več plačeval tvojih računov! Ostane ti le zdravljenje v komuni! To je tvoje življenje, začni ga živeti odgovorno!' Luka pozna komuno, ta – po njegovih besedah – hladni dom; tam je življenje asketsko, brez priboljškov, tam so vsi obrnjeni v svojo zgodbo, in zato se komune otepa z vsemi štirimi. Med poslušanjem očetovega izbruha je bil tiho, v kotičkih njegovih oči, rahlo skritimi za očali, ima namreč močno dioptrijo, sta se lesketali solzi.

Ko je odhajal skozi vrata doma, ki to že štiri leta ni več njegov dom, si je mislil bog si ga vedi kaj, sestra je šla za njim. Zunaj pred hišo ga je objela in mu povedala, da ga ima rada. Poklicala sem ga naslednji dan. Najprej ni dvignil slušalke. Bila sem v skrbeh, kaj, če bo spet poskušal ... Predstavljam si ga v mali garsonjeri, čisto samega.

To Lukovo malo stanovanje so imeli včasih v rokah narkomani in so razbili skoraj vse, celo vrata; odtrgali so, če se ni dalo vstopiti. Tudi novega pralnega stroja, ki sem mu ga kupila, še ni priklopil, ker so cevi 'zarostane', spojene – zabetonirane – z odtokom, da se ne razdvoji več, vse je zarjavelo in v slabem stanju. Obiskala sem ga, oba z mojim starejšim sinom sva se neko nedeljo, pred mesecem dni, odpeljala v Radgono. Luka nama je skuhal kosilo. Sedeli smo na nizkih stolih za čajno mizico, držali v rokah skodelice, iz katerih smo srebali juho, radiator je bil topel, zato je kljub vsemu spominjalo na dom. Sedeli smo ob oknu z razgledom na to odmaknjeno mesto, ki opominja, da se kažejo priložnosti na pobeg v 'gmajno', v svet. Luka me je vprašal, če me zelo moti, da kadi tobak. Bil je nestrpen. Pomila sem posodo. Luka je komaj čakal, da bomo šli ven, na sprehod. Vidi se mu, da velikokrat beži; ne le proč, temveč tudi proti, proti lahkotnejšemu, lažjemu, proti vsakdanu, v katerem telo ni orodje, zadrto, togo, otrdelo, ki izpolnjuje, ker pač mora, temveč prožen prostor želje, gnetljiv, topel in mehak. V tem stanovanju so standardi drugačni, a Luka malo briga za standard, pomembno se mu zdi, da je lahko sam, da se nihče ne dere nanj.

Končno se je Luka oglasil po telefonu.

'Mami, doma sem. Gledam film. Ta teden bom doma in bom razmislil.'

'Boš nadaljeval v službi? Poklicala sem tja in jim povedala, da si na bolniški.'

'Ne. Ne morem več delati. Sem že napisal odpoved.' Čuti se, da bi rad izsikal sovraštvo do vsega, kar zatira nasladi.

Skelele so me dlani, ki so držale telefon, boleli nohti, pekla so me zrkla, želela sem si spanca, noči brez sanj, novega jutra, želela sem pozabiti ...

Slutila sem, da je čisto vseeno, če bi kaj rekla. Najteže namreč govorimo o stvareh, ki jih še sami ne razumemo.«

Erazem

LEPOTIČENJE V KRANJU

V petek, 11. novembra, smo se na povabilo Andreje Grahek, učiteljice praktičnega pouka frizerstva, s skupino šestih članic in enega člana društva odpravili na friziranje na Srednjo ekonomsko, storitveno in gradbeno šolo v Kranju.

»Bila sem na lepotičenju v Kranju, to pomeni, da sem pustila, da me malo olepšajo. Za svoje povsem sive lase sem se odločila za naravno kostonjevo barvo. Odločila sem se tudi za korenito redčenje las. Ko bi vi vedeli, kakšna je sedaj razlika, ko si češem lase. Stokrat lažje se je počesati. Tudi moj fant se je pridružil

Foto: Surikata

Foto: Surikata

011
KRALJI
ULICE

temu bolj žensko prevladujočemu dnevu. On si je uredil brado in brke, pa frizuro. Beni ga je res v nulo obdelal. Zdaj bodo šele punce pogledovale za njim. Hvala, Beni, zakon si opravil. Mene pa sta kar dve puncici lepotičili: Iva in Ariana. Hvala obema. In seveda hvala celi vaši ekipi. Tudi v kombiju je bilo kar pestro, saj smo bile poleg šoferja in mojega lepota same ženske. Meni osebno je bil izlet prijeten. Še kdaj se priporočava. Lepo nadaljujte v izobraževanju. Vsak trud je poplačan. Hvala naši Kati, ki je bila ta dan odgovorna za lepoticice in lepota. Hvala tudi Kraljem za vse.« Mica

ALPSKA DIVIZIJA: OTVORITEV ZIME

Ker se je Alpske divizije celo letošnja sezono držala nesreča, ni bilo nikakršnega razloga, da se je ne bi tudi tokrat. Tako imenovane goreče macesne, ki se jih je mogoče do obisti nagledati na vzponu na Slemenovo špico, je prekril sneg. Ta borcev, ki smo se tokrat zbrali v rekordnem številu, seveda niti najmanj ni skrbel, več pomislekov nam je vzbujala potencialna poledenost pobočja, ki bi nas izpostavila sovražnim silam. Čeprav sila neradi, smo sprejeli enotno odločitev, da se naša misija preusmeri na manj spektakularen vrh, ki prav tako poganja iz serpentin Vršiča – Visoki Mavrcin.

Na izhodišču so nas takoj napadli surove polarne razmere in krasni razgledi na ošiljene vrhove. Brez pretiranega

odlašanja (distribucija malice, kap in gamaš vseeno terja nekaj dragocenega časa) smo zagrizli v gozdnat vzpon. Generalštab je bil navdušen in ponosen na kondicijo čete, ki je ni skrhalo niti pomanjkanje misij v tem krutem letu. S sladkimi solzami nostalgije v očeh smo se spominjali časov, ko so se po hribih razlegali jok, stok in hujskanje k uporom. Če ne bi nenadoma zmanjkalo poti in vzpona, ne bi niti opazili, da smo osvojili malenkostnih 1562 metrov. Ker so bili naši koraki tako strumni, nam je na vrhu ostalo obilo časa za poziranje, pa še kulisa je bila res fotogenična. Čeprav smo vse do končnega spusta dopuščali možnost, da svojo misijo podaljšamo še s kakšnim krajšim ciljem, smo ob pogledu na koč, v kateri smo slutili

Foto: arhiv KU

kosilo, ugotovili, da to preprosto ne bi bilo smotno (obraba bojne opreme in sklepov, prevelika poraba malice ipd.), in sklenili še eno uspešno borbo.

Maruša Ivančič

NEK CESTNIH AJ

PISMO KAR TAKO

Tu pa tam se kralji ulice znajdejo tudi v zaporu. Ker so si po razumevanju povprečnega Slovenca čisto sami krivi za zavoženo življenje – in si morda to »zaslužijo«, saj se jim tako in tako ne da nič delati, samo tu pa tam prodajati ukradeno robo, travo ali pa časopis Kralji ulice. V resnici je vsak človek vedno sam kriv za svoje zavoženo življenje in nepotrebne grehe, ki jih v svoji borbi in početju za preživetje udejanji. Običajno za vse to tudi plača ali celo preplača in se odpove svojemu dostojanstvu. Očitno smo uličarji postali »naravna nesreča«. Upam, da ne poplava ali celo orkan.

Benjamin-MantaQi-Chi

KDO JE TO?

Ob njega se spotakne sto ljudi vsak dan in nikomur ni mar zanj. Hodi po cesti kot paket brez naslova. Vsi se ga sramujejo, nihče ga ne vidi in je kot zadnja smet v smetnjaku. Lačen, žejen, brez centa v žepu.

Ljudje nimajo srca, da bi mu naklonili deset centov za zemljico. Je kot duh, ki ga nihče ne vidi, je kot burja, nezaželen. Sam sebi v napoto tava brez cilja. Če bi našli izgubljenega psa ali mačko, bi zanj poskrbeli, ju nahranili.

Kdo je to?

To ste lahko jutri vi. Danes veseli, jutri na cesti in tavate v temi. Nimate vprašanja, nimate odgovora.

To sem jaz, brezdomec. Želim si, da to ne bi bili jutri vi. Zato vas prosim, če imate deset centov, poklonite jih brezdomcu, ki vam bo hvaležen – nikomur ne privoščim, da bi doživel to, kar sem doživel sam.

Aleš

PREVEČ JE PREVEČ

Dnevno se spoprijemamo s podražitvami, in to ne majhnimi, ampak kar krepkimi. Plače, pokojnine in socialna denarna pomoč pa ostajajo na mestu: 1,9-odstotno povišanje za upokoјence, ki imajo polno delovno dobo, je sramotno, kot bi se delali norca iz vseh nas, češ saj se višajo prihodki, kaj bi pa še radi!

Ravno na začetku decembra sem v nabiralniku dobila svečano obvestilo, da se bo elektrika podražila (vsaj obvestilo so poslali, ki nam ga bodo že nekako zaračunali), dočim nekaterim preprosto višajo položnice, ne da jih sploh obvestili. Me pa jezijo ljudje (tudi sebe štejem zraven), ker se množično, ampak zares množično ne upremo. Vsi na ceste, pa ne samo za eno uro, ampak vsak dan. Vendar vsak pravi, ah, saj ne bo nič drugače.

Sliši se pretirano, ampak ni, ker kar je preveč, je pa res preveč!

Nina Stepanović

POŠKODOVANA SOVA

Kot že večkrat smo tudi letošnjo jesen izkoristili za nabiranje gozdnih in drugih plodov, ki jih poznamo. Predvsem kostanja in gob, tokrat pa še celo čebule, he he.

Nabrali smo kar nekaj raznovrstnih gob, med drugim smo našli tudi dve za dlan veliki prašnici. Med brskanjem po podrasti je Maruša, ki res dobro loči posamezne odtenke in ima očitno dober vid, zagledala sovo, skrito v praproti. Takoj je bilo jasno, da ima soviča poškodovano krilo in da je, revica, premočena in podhranjena, že čisto na koncu z močmi. Previdno smo jo imobilizirali v nahrbtniku in se z njo počasi odpravili nazaj proti mestu, saj smo o njej že obvestili veterinarsko postajo, ki skrbi tudi za divje ptice. Med potjo smo našli še precej dobro ohranjeno lobanjo, ki je pripadala vepru, tj. divjemu prašiču. O razlogu za njegovo smrt ni bilo drugih sledov kot zelo pomanjkljivo zobovje. Ko je spustil dušo na teh svojih pašnikih in v dobro poznanem gozdu, je bil verjetno že zelo star. Lobanjo smo pustili podprto z vejami, tako na ogled, in odšli dalje, saj je bilo treba rešiti sovico. Med hojo sem naletel še na ogromno njivo čebule, ki pa je seveda sploh ne bi opazil, če ne bi brcnil v nekaj gomoljev, tako da je tudi nekaj čebulic padlo v košaro med druge gozdne plodove.

Dan je bil, skratka, poln doživetij. Upam, da so sovo rešili.

Robert Ž.

ČE

Če bi se midva kdaj srečala, bi te povabil na kavo. Če bi pristala, bi te povabil še na picco. Če bi prišla, bi te povabil tudi v kino. Če bi bila dobra in prijazna, bi bil tvoj za vedno.

Perica

ANEKDOTE IZ PRODAJE

DENAR JE SVETA VLADAR

Ponujam časopis, mimoidoči me sploh ne registrirajo, kot da sem padel iz neke druge pravljice. Tega sem že navajen. In v bistvu me tudi ne moti preveč. Najbolj mi gre na živce, ko kdo začne komentirati: »Pejt delat, klošar, ne delaj tukaj sramote, ti prekleti smrad!« In podobno. Ampak teh sem že navajen in se jim samo nasmejim ali pa jih ignoriram, kar pa še bolj podkuri tako osebo.

V glavnem, vprašal sem tipa, če bi kupil časopis. Me je samo pogledal. Nisem si mogel razložiti tega njegovega pogleda, ker ni bil ne jezen, ne prijazen, pa tudi presenečen ne, bil je samo en siv pogled. Mi je dal pet evrov in sploh ni hotel izvoda. Rekel je: »Prodaj to komu drugemu, če ti pa prav pride denar, ga pa uporabi za to, kar najbolj potrebuješ.« Potem pa se je začelo. Stranke so začele kupovati in delo je bilo enkratno. No, saj vam pravim, vztrajnost se vedno izplača, delo ni vedno čisto, je pa zanimivo. Hvala, ker ste me brali.

Jani Zakrajšek

GRETJE

Zadnja prispevka sta opisovala negativno plat posameznikov.

V njiju sem izrazila svoje nezadovoljstvo in nerazumevanje opisanih dejanj. Kljub doživetim nevšečnostim menim, da človeška narava ni slaba, in nemalokrat me kdo prav prijetno preseneti.

Zgodilo se je v Litiji. Sredi novembra je že kar pošteno pritisnil mraz. Na omenjeni dan nisem bila dobro pripravljena. Po nekaj urah ponujanja cestnega časopisa sem se začela pošteno tresti. Mraz in veter sta mi prišla do živega. Mojo premraženost je opazila gospa, ki je odhajala iz trgovine. Nasmehnila se mi je in odšla do avtomobila. Minilo je slabe četrte ure, ko me je presenetila. Iz bližnjega Petrola mi je prinesla vroč čaj, ki me je pogrel, pa čeprav za kratek čas. Gospe bi se rada iz srca zahvalila za toplo, pristržno gesto.

Špela

TISTEGA SKRIVNOSTNEGA DNE

Zapohanci prekleti. Vsak tadrug, k ga poznam, se prvo smeje ko budala, potem pa se začne bati lastne sence. Kaj vam je tega treba? Hm, stalno neko bežanje v drug svet. Je res vse tako dolgočasno na tem svetu, da rabimo nekaj družga? Najhujš pa so mi psihoze. Dej no, pizda, model no, čakajo te morilci v vsakem mračnem kotu. Haha, tako sranje sem mel v glavi. Tako je razmišljal on, Crni. Njegove slabe izkušnje na zavodu za zaposlovanje, na delu, s substancami, pa tudi z ljudmi samimi, so ga napeljevale, da razmišlja bolj kritično, cinično. Vse mu je bilo v posmeh. Travo je – v nasprotju z dvema kolegoma – nehal kaditi zaradi občasnih psihoz. Vse se mu je zdelo smešno, kar si je razlagal s paranojo. Vse se vam pojavlja le v vaših možganih, tega ni. Vsaj tako je mislil. Sprehodil se je po parku, nočilo se je, taval je v svoje misli. Hm, se je res vse tako moralo končati? Vsi za enega, vsak zase. Smo se res tako oddaljili eni od drugih?

Vir: Pixabay

Star sem 40. Hočem delat čim manj, gledam tele kolege ločence, ki si podajajo otroke. Govoril so nam, da je treba met družino, niti najmanj me ne mika. Živčen postanem ob prevelikem cirkusu. Ne morem verjet, ko gledam ta folk, kaj vse počnejo, kake odločitve, tko čez noč, da se pol čez neki let vsi razidejo, sovražijo. Ostanajo jim samo odgovornosti. Kakšna ljubezen, kr sanjajte jo še naprej, sam da mam jaz mir. Da, tega se bojim, zgleda, odgovornosti. Ampak ... Bil sem brezskrben, pogumen, neustrašen. Nič me ni moglo vreči iz tira. Dokler nisem videl njega. Njegov izraz. Njegove oči, uperjene direktno vame. Je bila to zgolj moja domišljija? Včasih se mi za trenutek zdi, da vidim, kar ne obstaja, kar je plod moje domišljije. A nekako se mi je zdelo, da tam stoji on, na zatemnjenem parkirišču. Včasih se mi je zdelo, da sem videl njegov posmeh, ko je šel brez pozdrava mimo mene. V njegovem brezizraznem obrazu, ko sem ga srečal v istem bloku v dvigalu. Največji hec je, da je tip že prej živel v istem bloku, a sem siguren, da ga nisem videl vsaj 15 let. Njegov izraz, malo skrivnosten, malo posmehljiv. Kot da bi vedel nekaj o meni.

Je vse le plod moje domišljije? Posledica substanc? Ne vem, a bom morda nekega dne izvedel. Jaz se umikam iz te vaše bolanije. Ne zaupam vam, je bil malo zamišljen Crni, dokler si ni spet nabavil za kaditi po dolgem času. Črne misli bodo vedno prišle, s travo ali brez. Tako mi pa vsaj dogaja neki. A kdo ve, morda pa le ni vse moja domišljija.

Diego Menendes

Foto: Nada Zgank

Mariborska scena:

Goran Šrok – Gogi, Maribor, 58 let

GOGIJEVO ŽIVLJENJE

Dober vam den, dragi moji. Naj vas takoj na začetku obvestim, da sem v stanju vznemirjenosti. Sem na ego tripu in sem prav ponosen na samega sebe in na to, kar sem. Sem človek, in to je največ, kar lahko v življenju dosežeš. Marsikdo v človeški obliki ni človek, in to samo zato, ker ne živi in ne dela prav. Tudi sam sem veliko v preteklosti delal narobe. Tolažil sem se takrat z mislimi, češ tudi oni so zajebali, pa kljub temu dobro živijo. Po moji logiki pač obrneš nov list in lepo živiš dalje. E, boga mi, enostavno se lepo sliši, a v resnici ni lahko biti danes baraba, drugi dan pa največji pravičnejš, kar jih je. Ne gre. Al si eno al drugo.

Jaz sem si privoščil oboje. Dopoldan v šoli sem bil glavna baraba, v cerkvi pa sem bil popolnoma drugi človek. Nisem preklinjal in nadvse lepo sem se vedel. V soboto sem rabutal češnje, v nedeljo pa sem bili ministrant v naši prelepi frančiškanski cerkvi. S cerkvijo sem bil takrat tudi na morju. Otok Cres v vasi Martinščica. Deset dni morja brez starševskega spremstva. No, nadzor tudi ni bil potreben, saj se razen verskih obredov ni dogajalo prav nič zanimivega – razen seveda plavanja in raznih športnih dejavnosti. A sem tudi

tam grešil, saj sem kadir cigarete. Kakor koli že, bil sem lepo na mirnem dopustu, daleč stran od moje mamice in njenih vzgojnih ukrepov. Za informacijo, star sem bil 13 let. Istega leta sem opravil še birmo in prenehal verovati v ikono Jezusa Kristusa. Lepo je verjet, da Bog obstaja. Lepo je tudi verjet, da hudič obstaja. Jaz ne verjamem ne v enega in ne v drugega. Verjamem, da prah si in v prah se povrneš. Posmrtnega življenja ni in ga nikoli ni bilo, saj se še do dandanes nihče ni vrnil in nam povedal, kaj naj po smrti pričakujemo. Naj pričakujemo kazen? Zakaj? Morda zato, ker smo živeli? Pa da neham razpredat o tem, ali je ali ni, saj važno je, da jaz sem. Njega bom pa imel čast spoznati šele po svoji smrti. Se mi nikakor ne mudi, da bi ga spoznal, in ne bi imel nič proti, ako bi srečanje z njim lahko dogovoril vnaprej! Bi ga prosil, da mi nakloni še 50 let in me šele potem vzame tja, kjer je on doma. No, po vsej verjetnosti tak in tak ne bo nič iz tega. S tem se le tolažim, upanje ostaja. Dokler upamo, nam nima kaj hudega za bit.

Osebnost sem s sedanjim življenjem kar zadovoljen. Sprijaznil sem se z dejstvom, da nikoli več ne bom stal

Gašper Sojč

v vratih nogometnega gola, kar pa je malce težje sprejemljivo, je to, da nikoli več ne bom letal za ženskami. Ne! Sedaj lepo počakam, da one pridejo do mene. Moram se pa za konec pohvaliti z neizpodbitnim dejstvom, da me imajo ženske radi. In zakaj sem prišel do tega velezaključka? Odgovor je sila preprost. Večino časopisa mi pokupijo prav one. Hvala jim iz dna srca. To bi bilo za danes to. Bodite mi dobro in ne sovražite življenja, saj zanj ni ponavljanja. Živiš samo enkrat in važno je le, kako kvalitetno in polno. S tole modrostjo bom za danes zaključil. Pa da ne pozabim, sledi še moj obvezni zaključni pozdrav. Bajci, čavči in arrivederci!

ZVEZA KLOŠARJEV SLOVENIJE

SOCIALNI DIALOG

Morda kdo ve, kaj je to socialni dialog? Ve. Tisti, ki ga ne potrebuje. Tisti reveži, ki pa ne vemo, kam in kako, socialnega dialoga sploh ne poznamo. In kaj je tu zanimivega? Da se tisti s polno ritjo še najbolj borijo za socialni dialog, češ da se jim ga krši in jim uničuje normalno življenje. Kaj pa tisti, ki sploh ne vedo, kaj je to normalno življenje, vedo pa zelo dobro, kaj je hudičevo lačno životarjenje? Kaj pa oni? So upravičeni do socialnega dialoga? So. Takoj, ko bodo polne riti zadovoljne, in če bo kaj ostalo, bodo takega dialoga deležni tudi socialno ogroženi. Ljudje! Tisti, ki ste na dnu, se zavedate, da vas vozijo scat in se smejiijo vaši kratki pameti?

Na družabnih omrežjih že dlje časa kroži informacija, da so pokojnine nižje od socialne podpore. Ni res! Vsak upokojenec dobiva več denarja kot socialno ogroženi. Na tak ali drugačen način. Toda kdo so socialno ogroženi in zakaj sploh so ogroženi? Tega se nihče ne vpraša! Zakaj? Če bi se začeli spraševati, bi vsi govorili le še o socialnem dialogu. Drugega dela v parlamentu ne bi imeli. Zato bodite ogroženi lepo tiho in podpirajte polne riti v boju za njihov socialni dialog. Vi tega itak niste vredni. Žal.

ZKS

Fedja Kovič

Foto: osebni arhiv

Renato Volker – Rene

$$2 + 0 + 2 + 4 = 8 = \infty$$

Neskončnost ni samo beseda. Ni samo prevrnjena osemka ali pentlja, ki simbolizira zaciklanost in neko navidezno križanje. Pomenov neskončnosti je verjetno neskončno. Če ne, neskončnost nima smisla. Neskončno je tudi potrpljenje, ki ga človek te dni potrebuje, da se v letu, ki je pred njim, odloči, da s tirnic tega vlaka neprestanega norenja tja v tri dni končno izstopi, ne da bi se iztiril in se poškočoval, kaj šele škodil okolici. Ker konca te norije res ni videti.

Guruji, učitelji, duhovni vodje in new age marketing nam dopovedujejo, da je treba začeti pri sebi. Verjetno nekdo, ki ga razganja od nemira, res ne more pridigati miru. Toda v tem nemirnem svetu je biti miren kot biti makov cvet sredi s soncem obsijanega pšeničnega polja. Saj si lahko lep in drugačen in zanimiv, ampak v bistvu si plevel. V principu si moteč. Na trenutke tudi sam sebi odveč, ker se zavešaš, da je ta mir le površinska napetost, ki v svojih globinah skriva cunami. Ja, pa kdo je lahko v teh časih miren, zadovoljen ali celo srečen? Tak človek se mi lahko samo smili ali pa ga seveda prosim za recept, ker mi je nepojmljivo, kako zmore.

Kako bi lahko kdor koli trdil, da se ga svet okoli njega ne tiče in nanj ne vpliva? Že dobro uro nam bije pet do dvanajstih, mi pa se s Hemingwayem še zmeraj sprašujemo, komu zvoní. To, da nihče ni osamljeni otok in da pravi cunami ne pozna nadmorske višine, smo videli v filmu 2012. Še Himalajo je zalilo, ne pa da mene ne bo, tu pod Pohorjem. Spet je leto naokoli in prišel je čas novoletnih zaobljub in zdravljenja ponovoletnega mačka razočaranja, če se nam lanskoletne želje le niso popolnoma izpolnile. Če so se vam, si lahko seveda čestitate in spet prosim za recept. Vegeto imam. Hec je namreč, da je januar 2024 popolnoma enak januarju pred njim in onemu, ki ga je ta nasledil. Večinoma bomo pač tekli nov krog in se grizli za rep kot prevrnjena osemka.

Pisati tako, da se lahko večina strinja s teboj, je zelo lahko. Recimo. Izbereš hvaležno aktualno politično temo in pljuneš svoje mnenje tja v tri dni. Popihaš na dušo samskim in jim zatrdiš, da je njihov bivši res prasec, večinoma drugega ne potrebujejo, malo pojmaš

in potolažiš razočarane, saj bo, saj bo, čeprav oboji vemo, da ne bo, če ne bomo nekaj spremenili, se delaš norca iz samega sebe ali kake javne osebe in nekaj obljubiš naivnim. Zelo popularno je pridigati o onkoloških čudežih in pregorelo-izgorelih depresivnih stanjih. Ampak jaz sem sit tega brezmesnega golaža.

Če je to, da moraš začeti pri sebi, res, in res je, ali vsaj upam, da je res, ker sicer sem zadnji dve desetletji stran zbrisal, ja, 20 let se poskušam spraviti v lastne tirnice, bo prihajajoče leto kmalu potrdilo. Sem namreč na pragu osebnega preboja, kot radi rečejo mutivatorji. Ja, mutivatorji. Ni tipkarska napaka in niste napačno prebrali. Pač moja modrostna skovanka med mutenjem in motiviranjem. Ena od lekcij je ta, ki pravi, da zaupaj najprej sebi in potem ti bodo tudi drugi. In ko ti uspe, zaupaj tistim, ki so ti zaupali, ko si še sam nisi. Najpomembnejši so namreč ljudje, ki ti pomagajo odkriti svoje lastne sposobnosti, ki jih niti sam ne vidiš. Še pomembnejši pa so oni, ki ti odprejo oči, ko jih namenoma zatiskaš. Samemu sebi pač preradi gledamo skozi prste. Vsi drugi so samo žitno klasje, ki ljubko valovi v vetru. Dobri kot kruh, čakajoči na kombajn.

Zdaj, ali je to strah ali neke prastare družinske travme, to niti ni tako zelo važno. Vsak se mora lotiti sebe pri sebi. Vsi izgovori, ki jih imamo polna usta in srce, so seveda lahko vojaki, ki nam branijo odpreti lastno Pandorino skrinjico trdih orehov, ali hrestači, s katerimi jih zdrobimo. Zadnjih 20 let se torej motovilim in izvijam iz nekih lastnih gordijskih vozlov.

Najboljši dokaz, da se tudi počasi in z malimi koraki daleč pride, je celoletno nekajminutno delo na dan. Ker sem celo leto, vsak dan, seveda sem kak dan izpustil in ga v naslednjih dneh nadomestil, zapisoval po eno misel, včasih tudi dve ali tri in jih imel v rezervi, ki me je tisti trenutek obiskala ali sem jo premleval več dni, sem v letu dni zbral 365 kratkih rmanic, pametovanjk, aforizmov, nekih kar tako misli in vprašanj, ki jih bom v prihajajočem letu delil tudi z vami. Delimo lahko res le takrat, ko imamo robo na zalogi. Sicer nas sprotno hlastanje samo utruja.

CDD20

Hkrati me pa neskončno veseli, da sem po treh letih zaključil projekt »Jaz, alkimist« in lahko tudi vi prvo, zastojnsko poglavje že najdete na www.methealchemist.com. To, da je knjiga tudi že v prevajalski agenciji Alkemist, je pa cela druga zgodba, ki samo kaže, kako nas vesolje nagradi, ko začnemo uresničevati projekte, ki so neskončno večji od nas. Takrat pač nekdo neke reče: »Opa, tole je pa velik zalogaj in bo treba malo pomagati.« In kako hvaležen sem vesolju za to pomoč. To, da se izogibam besedi Bog, ker jo pač povezujem s tremi bratsko skreganimi abrahamovskimi religijami, je tudi zgodba za drugič. Bog pomagaj, tako pač je.

Vsem, ki bi se radi letos lotili svojega lastnega projekta, torej polagam na srce, da skočite z vlaka povprečnosti in položite tirnice svoje lastne neskončnosti. Včasih niti sami ne vemo, kaj bi radi, in prav zato dobimo točno to. Zato je končno treba izbrati. Zame je cilj v naslednjih treh letih postati milijonar in dohodek razdeliti na deset enakih delov. Eden gre tudi Kraljem. Brez teh mesečnih zapisov nikoli ne bi postal pisatelj. Možnosti so res neskončne. Toda samo vi veste, v katero smer boste odpotovali vi. Jaz vam v vsakem primeru na peronu 2024 maham in želim vse dobro. Bodite svoj lastni strojevodja. Če potrebujete kretničarja, pa tudi veste, na koga se obrniti. Cokel je itak preveč. Mater, SŽ bi mi lahko bile sponzor za to popotovanje v Novo.

JAKA PRIJATELJ: ULICA

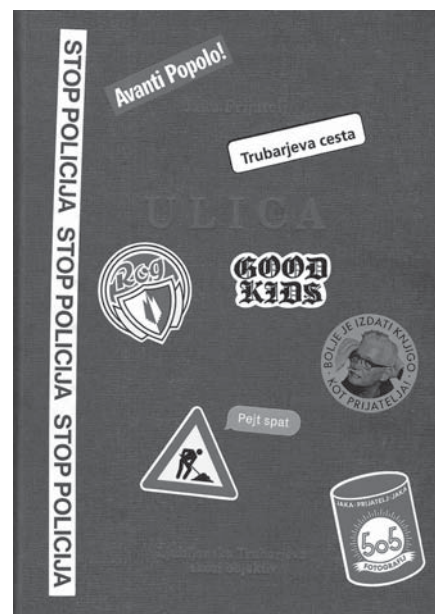
Septembra je izšla žanrsko nevsakdanja knjiga, natrpana z ulično fotografijo. Obravnava utrip Trubarjeve ulice v Ljubljani med letoma 2005 in 2023. Ponuja pronicljiv vpogled v življenje na tej brez dvoma eni najzanimivejših ulic v središču glavnega mesta. Ulici, ki kljubuje času in uspeva ohraniti svojo pristnost, domačnost.

Če ste kdaj stopili v avtorjevo prodajalno starin na Trubarjevi in z njim spregovorili besedo ali dve, vam je kaj hitro jasno, da *Ulica* ni eksperimentalna meditacija, temveč fotografsko dokumentiranje uličnega vsakdanjika, ki meji na obsedenost. Jaka Prijatelj (paparazzi za reveže) ima namreč vedno in povsod pri roki, bolj rečeno kar v roki, fotografski aparat. Ima oko za trenutek, oko za sporočilo, najsi je gibljivo ali napisano na steni. Fotografska vožnja z njim je kot vožnja ob sopotniku, ki nikoli ne utihne. In kar se na prvi pogled morda zdi kot naključen motiv, se ob nadaljnjem ogledu

poveže v celoto in vas povabi v avtorjev um. Ključno je odstiranje utripa ulice, ki jo Ljubljanci cenimo kot eno zadnjih frikovskih zatočišč v vseobsegajočem procesu gentrifkacije, ki se polasča našega ljubega mesta. Zato pomislim na besede pokojnega Saula Leiterja: »Nimam filozofije. Imam fotoaparat.«

Dokumentirano navdušenje nad potepuhi, mestnimi romantiki, filozofi, zanimivimi damami, grafiti in vsem drugim je hkrati časovna kapsula in neprecenljiv dokument dobe. Je avtorjev svet, ki ga živi vse od leta 1989, ko je tam odprl svojo starinarnico Carniola Antika. In zagotovo ne govorim samo v svojem imenu, ko trdim, da si želimo, da Trubarjeva ulica tudi v prihodnje ostane nek daljni sorodnik pariškega Montmartra. Duhovni frikovski center Ljubljane. Zapik za posebneže. Kajti drugega nimamo.

Pa še zanimivost: knjigo je izdal Golob Brane. Imel sem ga čast spoznati. Tudi

jedel mi je iz roke. Da. Je čisto pravi golob, ki zajtrkuje na Trubarjevi. Pri Jaki. In se mu je zdelo vredno izdati knjigo o svoji najljubši ulici v Ljubljani. Takle mamo!

Jean Nikolič

PAPARAZZI ZA REVEŽE

Jaka Prijatelj

Priloga Društva slovenskih pisateljev Vrabec Anarhist se tako kot spletni portal imenuje po neuklonljivem ptičku iz romana Ivana Cankarja Hiša Marije Pomočnice, ki se je na vsak način hotel prebiti na svobodo in ga lahko razumemo kot simbol večne utopije. Čeprav je vrabček v romanu nesrečno končal, smo ga oživili v prepričanju, da mora biti svoboda temelj družbe in ustvarjalnosti. Prilogo urejata Igor Divjak in Neža Vilhelm.

Foto: Mirjam Gostinčar

Indija Stropnik

POTICA, Z LJUBEZNIJO

Indija Stropnik je osvojila Župančičevo frulico 2023 za najboljšo slovensko srednješolsko pripovedovalko.

Avtorica o poslani zgodbi

Zdi se mi, da pristna čustva v umetnosti nikoli niso na prvo žogo. Zato rada rišem z besedami.

POTICA, Z LJUBEZNIJO

Nekoč je živela ena mejhna punčka, ki je mela ful rada svojo babico in dedka. Živela sta zelo blizu njene hiše, zato ju je lahko obiskala skoraj vsak dan. Desetminutni sprehodek po široki makadamski cesti in izza vogala je že lahko videla živo rumeno ograjo in vohala babičino pehtranovo potico.

Vsak dan, ko je pršla, se je zabavala. Stara starša sta jo pričakala vsak v svojem naslanjaču in jo pozdravila s toplim nasmehom. Dedi jo je učil slikat. Pomagala je babi skuhat kosilo in pripraviti mizo, potem jo je ta naučila splesti dolg, mehek šal. Sedela je na preprogi, polni pasjih dlak, in med božanjem psičke poslušala dedijeve zgodbe. Pokazal ji je, kako se zakuri kamin, in ji dal piškote iz trgovine, za katere je reku, da jih je spekel sam. Potem je šla z babi v drugo nadstropje in ji pomagala zlagati sveže oprano perilo. Ko sta končali, je šla punčka reševati križanke z dedijem. Zvečer so vsi skupaj gledali pingvine ali pa surikate na Discovery kanalu.

Ko je punčka začela hoditi v šolo, je imela vedno manj časa za take obiske. Starejša kot je bila, bolj poredko je šla tja in več prošnje je od nji prejela prek svoje mame. Ljubika, pridi še kdaj, pogrešava te. Zato se je odločila, da ju po nekaj časa spet obišče.

Pršla je do njune ograje in opazila, da ni več tako lepo rumena kot nekoč. Luščila se je in hiša ni dišala po potici, ampak po kislem zelju in prahu. Odprla je vrtna vrata in se počasi odpravila do veže. Preden je odprla vrata, pa je zaslišala povzdignjene glasove. Kričanje. Babi in dedi sta se kregala. Punčka je stala pred vrati in poslušala.

Ko se je poleglo, je vstopila.

Pred njenimi očmi je bil popolnoma normalen prizor, babi in dedi, vsak v svojem naslanjaču. Ko sta jo opazila, sta se ji toplo nasmehnila. Na kavču so skupaj gledali TLC in z babi sta medtem zlagali prtičke in prte.

Ko je minila ura, dve, je dedi rekel: »Alma, en čaj bi.« »Dobiš, Jalo.« Vstala je in šla v kuhno, punčka pa za njo. Skupaj sta pripravili čaj in ga položili na mizo. Babi se je usedla na stol in punčka se je usedla zraven nje. Babica je sam sedela. In pol rekla: »Kouš vlka, gleda, da si bljša zbereš.«

Punčka je pršla domov pozno zvečer in se je jokala v svoji sobi.

Naslednji dan je vseeno spet šla k njima. Že od daleč je videla, da sta na vrtu, in se je skrila za ograjo. Videla ju je, kako sedita na klopci, drug ob drugem, in se držita za roko.

Foto: Boštjan Pucelj

Jedrt Maležič

VZEMI SI GA

Avtorica o poslani zgodbi

Zgodba Vzemi si ga se je zapisala v odziv na znančevo nerodno pripoved, kako se je neumestno odzval na živo knjigo, ki si jo je »izposodil« pred leti. Povsem neumestno ji je namreč rekel, da takih oseb on načeloma ne odobrava. Želela sem to izluščiti in prikazati, kaj vse po mojem (ne vem točno) prenašajo trans osebe v stiku s povprečnim prebivalstvom.

Prijavila sem se, ker sem čisto zares prepričana, da edinole z osebno izkušnjo lahko začnemo spreminjati mnenja in razblinjati predsodke. Pri Živi knjižnici so mi rekli, da ne bo hudega, rekli so, po dolgotrajnem razgovoru, da bi bilo tako rekoč škoda, če bi me na vabilu naznanili samo kot socialno delavko, ko pa sem še *nekaj toliko bolj izjemnega*.

Meni se, iskreno, ne zdi tako in odvrnila sem jim, da sem pač Mina, da delam s pijanci in z džankiji, da se tako kot delavka na terenu počutim vsak dan, da nisem kakšen eksot in da bi rada, da me nimajo za kakšno kraško čudo tipa žlebiči, vrtača ali škraplje, temveč za *vsakdanji pojav*.

Ne nosim in nikoli nisem nosila brade, to bi bilo sila nenavadno, sem jim rekla, bradata ženska. Conchita je samo ena, jaz pa nisem ona. Sem pa dobra v svojem poslu, pri delu z ljudmi. Z ženskami, žrtvami nasilja. Kar jih očitno ni zanimalo oziroma jih je zanimalo veliko manj kot moja situacija med nogami.

Joj, stvari, ki ti padejo na pamet, ko so vsi argumenti pravzaprav na tvoji strani, so neskončno banalne in blesave, toda v tistem trenutku nisem vedela, kako bi jih zavrnila.

Pač, napišite socialna *delavka*, pa bo! Nisem noben delavec, ka, nimam se za nepravo kar koli, v mojem primeru niti spoštljivega podčrtaja ne rabite. *Ampak, da bo jasno*. Kaj mora biti jasno, kaj? Da sem konstrukt? Vi vsi ste konstrukt, spol je konstrukt, predvsem pa so konstrukt vaše ideje o tem, da je ljudi nujno *posvariti* pred mojim pridevkom trans. Ženska sem, vseeno, katere kategorije.

Dodala sem: ves čas delam z ljudmi, verjamem v ljudi in njihovo dobrosamernost, če pa se kdo, ki ga bo dejansko pritegnil opis »socialna delavka«, potem naknadno spotakne ob to, da imam še pimpek in da sem v svojem emšu še vedno zavedena pod 500, vas vsekakor pokličem na pomoč. To sem mislila, jasno, skrajno sarkastično, a tip mi je vseeno dal svojo privat cifro, za *vsak slučaj, če bi kakšen izposojevalec Knjižnice postal nasilen, se ne ve, vse sorte prebereš te dni*.

Bila sem skoraj užaljena. Navsezadnje sem visoka meter sedeminosemdeset, bi rada videla junaka, ki bi se me lotil. Kakor koli že, izposodila si me je starejša gospa, za dve glavi manjša.

Da z največjim veseljem delam z ljudmi, sem ji razložila med potjo do tistih štrukljev na Plečnikovi tržnici, kamor si je zaželela na telečjo obaro. Da povabi še mene, je rekla, pa da bo, če pride kdo zažicat, ona častila. Zdelo se mi je ljubeznivo, nič kaj pomilovalno. Res pa je, da je torbico tako tesno tiščala pod noge in ves čas preverjala, ali je še tam, da sem posumila na določeno mero paranoje.

Najprej mi je rekla: »A veste, saj se nočem vtikati, ampak ti, ki stojijo pred Hoferji ... lahko bi se kdaj predstavili. Vsi smo zanje samo bankomati, nihče nima časa reči dobro jutro

ali kako gre kaj, povedati svojega imena, zaželeli veselega božiča, vprašati, kaj bomo pa danes za kosilo – takšne reči.« Sem jo razsvetlila, da imajo uradni kralji ulice izkaznice, na katerih so napisani njihovi osebni podatki. Prav tako sem ji razodela, da večina ljudi ne razmišlja kot ona in nimajo časa, jih ne zanima, da pa je ona, sem dodala, očitno pripadnica tiste manjšine, ki jo zares skrbi človeški stik, in da se mi to zdi občudovanja vredno.

Je rekla: »Vsak me vidi samo kot dobro stoječo, to se mi prav fržmaga. Pa nimam nič. Penzije imam po možu 1600 evrov in stroškov za jurja, če štejem samo najino preveliko stanovanje. Ampak vam povem, oni *šparat* ne znajo, to je. Če se postavim pred Hofer, bom v dveh urah dobila toliko, kot bi s 60 leti delovne dobe na teden. Donosno!« reče in mi pomežikne.

»Pravim vam, nič si ne dajo na stran, samo to je.«

Lepo sem ji rekla, da vem, za prmej in empirično *vem*, da bi ona gotovo dobila več, ker je lepo oblečena in ni videti nevarna, kar koli že to pomeni, da pa se ljudem s predsodki, kar pa so vsi ljudje, brezdomci žal ne zdijo tako zaupanja vredni, zato potrebujejo našo pomoč.

»Saj, če pogledate te njihove cajtenge,« je zamišljeno pogledala v daljavo nad megleno Ljubljano, »kaj jim pa nucajo ti papirji? Kot da se delajo, da nekaj prodajajo, samo za to gre. Namesto da bi rekli: pogledajte, ne znam, dajte mi vbogajme. Včasih se je dajalo vbogajme in je bil mir. Danes bi bili pa vsi radi poslovneži in nekaj trgovali.«

Dobila sem občutek, da si me je v Živi knjižnici izposodila izključno zato, da me prepriča o nesmiselnosti mojega poklica. In tega občutka ne maram. Zato sem, ravno ko je natakari prišel pobrat naročilo, predstavila v tretjo. »Eno obaro bom, zanjo pa enega malinovega z zdrobom in belo čokolado,« ga je na hitro odpravila.

»Pravzaprav,« sem dvignila dva prsta kot v šoli, »zame samo eno radensko, hvala. Pazim na linijo.«

»O, kaj pa še,« se je oglasila, »vi kar pazite na linijo v prostem času, z mano že ne boste! Kakor sem rekla. Malinov štrukelj z belo čokolado,« je naročila znova.

»Ali prinesem zraven tudi mineralno, za gospoda?« je ušlo kelnarju.

Prekletega jebenega kelnarja jebene čaršijske štrukeljdzinice mi je zdaj prvič uspelo pogledati v obraz. Škilavi Elvir iz osmega B. Da se ti direkt utrga, no. Ta gmota možganskega loja me je vso osnovno maltretirala. Isti je, kot je bil.

Ko sem bolščala v njegovo zahojeno obličje, mi je Elvir pomežiknil. To me je v sekundi preselilo za petindvajset let v preteklost. Vsakič, ko mi je pojedel malico, *mojo malico*, mi je potem mežikal, kot da sva skupaj ganjala ovce po tistem njegovem bosanskem bregu. Mačo dripec, nič drugega. Ujeziti se moram kar se da neopazno, mu pokazati, da je idiot in da to oba veva, zato samo rečem: »Moji zaimki so ženski.« Ker ne, o ne, *ne bo* šlo gladko mimo, da me je ogovoril kot tipa. Tako rekoč v službi sem, zato si scene ne mislim privoščiti, ampak tale smrkavi Elvir me pa res ne bo spotikal. Naj zmiga bedniček raje po svojo obaro pa štrukeljce, sicer ga bom skrajno binarno pohodila s špičasto štiklo. In to nič kaj figurativno.

»Gospa bo dva deci slatine ...« me ta stara pogleda od strani, »pa ene borovničke,« reče. Takoj nato se popravi: »Vsaki ene borovničke. To bo vse, hvala,« ga skorajda kresne z menijem, ki ga Elvir mirno odloži nazaj na mizo.

Se mi samo zdi, ali pa mojo izposojevalko tale škilavi butelj dela ravno tako nervozno kot mene? To ne more biti dobro. Če se ti v trenutku, ki je tako kočljiv, v kader namala nasilnež iz osnovne, je to lahko samo zlovešče. Postavilo me je v mrtvi kot moje mrtve identitete in mrtvega imena, ki so ga prek razreda klicale razredničarke. Iste razredničarke, ki se niso zmenile za tožbe o nasilju, na katere so vsakič znova na govorilnih opozorili moji starši, potem ko sem jima morala povedati, zakaj nočem več v šolo. *Pa tako dobro mu je šlo*, sta se čudila oči in mami.

Tega človeka ni več. Sem samo jaz in sem čista magija in kraljica te klinčeve tržnice, carujem nad degeni, kakršen je škilibu Elvir, in očarala bom bakico, ki bi najraje ukinila pomoč nemočnim. To sem zdaj jaz. *You are magic – own that shit*, si ponavljam.

Ne poslušam je zares, ko mi razlaga, da bi se morala ostriči, ker da imam scepjene konice predolgih las. Resno? Ljudje pridejo v Živo knjižnico, da si izposodijo osebo, ki ji potem začnejo pridigati, kako naj se ostriže? V katerem vesolju je to sploh njihova stvar? Ne razumem, zakaj me namesto vprašanj o mojem delu čakajo litanije o tem, kako bi morala živeti in kako sem videti.

Moj dan je zašel v navzkrižje z mojim optimizmom. Še dobro, da imam privat cifro koordinatorja Knjižnice. Ni več samoumevno, da bo vse teklo gladko.

Stara reče: »Saj poznaš tisti vic?« Prešalta na tikanje, kar mi ne uide. Potem začne nakladati nekaj o tem, kako je klošar, ki ne pije, v rigor mortisu in ne diha.

Vica ne poznam. Me je pa zmedel ta kurčevi Elvir, opažam, da me je res. Odkar sva naročili, se spet paranoično oziram k vratom, kot da me je že vzel na muho. Nisem prepričana, ali ne bi raje pobegnila od borovničk, ki jih pravzaprav niti ne smem zaradi hormonske terapije, sploh pa bo vanje dripec gotovo mastno pljunil, in od tega mučnega pomenka s staro desničarko, v katerem se vse bolj počutim kot statistka. Kaj mi je bilo, da sem se javila za človeško knjigo? Kaj sem iskala? Želela sem izobraževati druge, zdaj pa imam. Nihče me kaj dosti ne sprašuje, vsi bi izobraževali mene. Bom vzela kot trening tolerance v izrednih razmerah.

»Si me sploh slišala?« reče stara. »Nisi se zasmejala. A si razumela, edini klošar, ki ne pije, je mrtev klošar.«

Pomislim, da obstajata kraj in čas, ko je na mestu biti neposredna.

»Gospa,« rečem.

»Gospa,« jo merim s pogledom. *Ali se spleča?*

»Gospa.« Še vedno me vprašujoče gleda. »Vam je že kdo povedal, da ste nestrpni do ranljivejših od sebe?«

Obraz ji preplavi nekakšna milina, kar me močno začudi, saj sem pričakovala revolt. Nato zlagoma odpre usta in iz nje se začne izsipavati ena sama – skoraj bi rekla možata – pokroviteljska sla po poučevanju drugače mislečih.

»No, a veste, to ste me pa zdajle narobe razumela. Nič hudega, ni redko, dogaja se. Bom pojasnila tako, da boste tudi vi začutila, v čem je štos. Ne gre za to, da bi bili oni ranljivejši ... gre preprosto za to ...«

»No, za kaj gre, gospa, pa mi povejte zdaj vi, ki ste bili vse življenje vzdrževana soproga pri koritu, za kaj gre. No, za kaj torej gre? Povejte, čakam.«

Spet jo spreleti nekakšna mehkoba, da se ji prav divim. S kakšno lahkoto odmahne z roko, ko vendar sama ve, da je

res. Naj navedem, da takšna gracilnost dobesedno ponazarja moje ženske ambicije. Res bi bila rada nonšalantna kot ona. Niti užaljena ni, ko pa jo vendar skušam sprovcirati. Naravnost želim si prepira.

»Si še mlada,« me spravljlivo potreplja po stegnu.

V tistem z lepega začne naletavati sneg. Na vetroven in mrzel sončen dan. Res nimam sreče. Spotikala se bom do Knjižnice, v petkah pa obstaja še realna možnost, da mi v takšnem vremenu spodrsne.

Elvir budala na zapestju prinese štrukelj, v rokah pa vročo telečjo obaro in borovničke. Radenske kakopak nima, saj nikoli ni bil ravno brihta, je pa bil dovolj premeten, da bi znal, če kaj, pozabiti najcenejši del naročila. Pa si si zapravlil napitnino, srček.

»Hvala,« rečem kolikor zmorem ponižujoče, »to bo vse,« pri tem pa se trudim oponašati eleganco in nonšalanco pokroviteljske ženske poleg sebe.

Pravzaprav presunjena ugotovim, da škilavi Elvir nima pojma, kdo sem, ko mi znova pomežikne. Zmotila sem se in vse skupaj je bila zgolj neljuba pomota. Vame se spet počasi in zlagoma seli optimizem, drobni sneženi prsec pa se sprijema v večje kosme vlažnih plah.

Stara se spet pokroviteljsko dotakne mojega stegna, kot da bi me želela opomniti nase. »Mogoče res nisem moderna, sem pa toliko bolj zvedava. Zato sem si vas ne nazadnje izposodila. Dajte, gospodična, povejte mi, kako da še niste izgorela? Kaj vas žene, da se pójate naokoli in pomagata ljudem, ki so se sami spravili v težave?«

Ko jo nasršeno pogledam, vprašanje preoblikuje: »Kaj vas drži nad vodo?« in me narahlo ušcipne v lice, kot da sem njena last.

Lahko, v bistvu z lahkoto, bi se ji zlagala, pa se mi ne da. Nikomur ne dajem dovoljenja posegati v svojo intimo. Stara, dobila si, kar si hotela.

»Nekoč davno, ko so me starši in učitelji še vzgajali kot moškega, sem videla, kako zelo ženske zatirajo tudi privilegiranci, kakršni ste sami. Kar povejte, bi vam padlo na kraj pameti ščipati v lice ali pa polagati roko na stegno na primer ... njemu?«

Pomignem proti Elvirju, ki v tistem trenutku pritovori poln pladenj za neke druge stranke in nama mimogrede na mizo položi mineralno vodo. Stara se ozre navzgor in zmajuje, skomigne in čukasto gleda.

»A?« reče Elvir z odprtimi usti, po svoji stari zagovedni navadi.

»A?« reče ta stara.

Ampak jaz sem se šele ogrela. Tukaj bom, dokler bo snežilo, in danes sem živa knjiga. »Dajem vam, po kar ste prišli,« siknem ta stari.

»Ti, Elvir,« s prstom pokažem na sošolca škilibuja, »še dvoje dvojne borovničke, čop čop, mrdaj!« Kot kaže, je že vaju, ker se zasuče na peti in se pobere za pult.

»Ti pa,« se obrnem k ta stari, katere usta so jama grotte cave, »boš zdajle slišala, kako se človek počuti, kadar preživi več življenj, pa se mu v vsakem od njih zgodi, da nonstop naletava na *dobre ljudi*, ki ga ves čas veselo zatirajo pod pretvezo lastne dobrote.«

Ta stara debelo pogoltne, nazadnje pa le zine: »Ampak gospodična, jaz vendar nimam časa, da bi ...«

Poklopim jo s treskom po mizi. »VZEMI SI GA.« In vem, da si ne bo upala ugovarjati, ker samo *ta* jezik buliji razumejo. In glej ga zlomka, očitno ga končno govorim tudi jaz, popolnoma tekoče, kar je zame presenečenje, a prijetno.

Foto: Mateja Petek

Doroteja Drevenšek

Doroteja Drevenšek je prejemnica Župančičeve frulice 2023 za najboljšo slovensko srednješolsko pesnico in male Veronike 2023.

Avtorica ob nagrajeni pesmi *Selivka*

O drobne ptice mojega srca pesnika Alojza Gradnika je ena izmed mojih ljubših pesmi. Ko bom velika, bom ptica. Lastovka.

MANDALE

Izginem med nepopisane liste
in nepobarvane prostore.

Polnim jih z barvo
(običajno se vanje izlivam jaz).

Tako tiho je,

da je utihnilo celo tiktakanje
in me usmerja zgolj svetloba.

Počivam,

danes se svet vrti brez mene,
v svojem nadstropju barvam
kroge,
ki ležijo in počivajo z mano.

Družno ne obstajamo.

SELIVKA

Postopoma sem izginila.

Najprej je začelo –

primanjkovati besed
in je bila tišina bolj gosta.

Za njimi so odhajale srajce
ter jopice,
tudi barve so postopoma sivele,
zaradi napetega ozračja
je bilo vroče, tako da
bi bile obleke odveč.

V omari za čevlje
se je pojavila

praznina,

ki se je razselila na

knjižne

police.

Celo mila so zapustila svoja mesta,
ko sem nehala čistiti
svoje sledi.

Dokončno sem se

izbrisala
takrat,

ko v kopalnici ni bilo več zobne ščetke,
preden sem jo vzela s sabo, sem prižgala sveče,
da se je izgubil tudi moj vonj.

UTRINKI Z OKENSKE POLICE

Ena.

Ura, ki visi na steni, je počasna.
To je njeno trinajsto življenje.

Dve.

Kakor vrabček sedim na
okenski polici.

Tri.

Čakam.
Povsod in ves čas čakam.
Zaciklana med posušena lica.

Štiri.

Neprestano začenjaj znova,
ampak je vsakič isto.
Kakor da bi se telo upiralo
in mi sporočalo, da lahko živim
le na en način.

Pet.

Mislila sem, da bo lažje,
če zaprem vrata,
vendar mi trenutki še vedno
uhajajo.

Šest.

Ko sem zaloputnila z vrati,
je na tla padla ura.
Pa še vedno tiktaka.
Kot jaz.

Sedem.

Na okenski polici pojem
uspavanke
in upam, da bo svet zaprl oči,
ki so ves dan zazrte v besede.

Osem.

Ne razmišljam preveč,
le temeljito
in ves čas.

Devet.

Mogoče ...
Mogoče je vse to le
privid.

Deset.

Enajst.

Dvanajst.

Čakam sred Hoferja z enim brokolijem v roki. Če bi šla še po jogurt, bi stala na koncu štacune. 4 blagajne. Dva zaposlena. En na čiku, drug pase ovce na nekem brdu, ker na blagajni ga zihet ni. Pred mano tip skače od živcev, za mano mamica napizdeva tamavga Adota, ker ne čuva vrste. "Stani tu, očija bom ti poklicala." Tooo, poklič očija, da zaposlene pr vleče iz naftalina, ker mi bo žgnil brokoli.... En dedi se je usedu na paleto multi sole, njegova žena je u glavi že odkvačkala tri različne modele copat. Tok cajta še na upravni enoti nism čakala "HALO, A TUKI KDO DELA?!". Ne.

Pihanje, praskanje po glavi, odpisovanje na SMS-je od babice iz Cazina, pisanje pritožb... v tem cajtu bi jst lahko faks končala. 20 min kasnej. (OK PRETIRAVAM, 5 MIN KASNEJ)

"SPOŠTOVANI KUPCI, ZA VAS ODPIRAMO BLAGAJNO 2"
Kaj odpirate blagajno 2, odprite vse štiri pa še vrata, ker smo predihali šestkrat zrak. Končno pridem SKOR na vrsto. "Gospod, sam mal, tale smetana ma pa napačno kodo gor... hihi"
HIHNEM TI ŽIVOT, lebo me brokoli,

ZAODRJE

S psičko sva hodili že drugi krog. Prišli sva že do doma, ko me je povlekla mimo stopnic: »Prav. Nisi še vsega opravila.« Hodili sva skoraj po isti poti. Prevohljala je vsako luknjo, kjer je bil v prvem krogu najden grižljaj. »Daj no, Brina, greva domov.« Ko sem jo poskusila potegniti k sebi, v svojo smer, me je vsakič znova preusmerila drugam. Potem so se oglasili. In uglasili. Vsi hkrati so začeli kleti na polno. »Kaj vam je? Saj veste, da jaz tako ne govorim. Da želim, da se lepše izražate.« »Vraga ne. Daj, Mojca, no. Zbudi se! Pizdarija.«

Ja. Moji bekstejč. Zaodrje. Moja podpora. Potegni moč vase. Zaupaj si. Pošlji jih k vragu. Potegnili sem Brino. »Grega!« Ta poklapanost, ta obup, ta stiska. Včerajšnji dan v službi. Ni napoved za današnji dan. Spreminjam jo. Moja moč. Moja podpora. Moji varuhi. Moji glasovi.

Ob naslednjem sprehodu:

»Kurba, prasica, zmešanka!«

»A sedaj se pa že zabavate?«

»Spusti in pojdi naprej!«

Ko ustavim litanije. Vas izpustim. Je namen dosežen. Namen po moji meri. Da sem (se) priklicana(la) nazaj v telo. V trenutek zdaj. Velikokrat pišem o glasovih. Včasih jih opisujem kot del sebe, včasih kot ločen, samonikli del. Včasih jim dam vlogo entitet, drugič varuhov. V nobeni od zgodb jih ne zanikam. Pomagala mi je šele pot sprejemanja sebe. Tudi glasov, kot dela mene.

Mojca

KUHARSKI TEČAJ

Kot zunanja povabljenka sem sodelovala na kuharski delavnici indijske hrane, ki jo je v okviru dobrega počutja organiziralo Društvo Slišanje glasov.

Udeleženci smo se zbrali pri Gregi doma. Ob prihodu nas je pričakalo darilo – kuharska knjiga z indijskimi recepti. Nato smo si razdelili delo in začeli pripravo jedi. Kuhali smo pet ur, se vmes pošteno nasmejali, si skrbno delali zapise in se tudi pošteno najedli. Pripravili smo pet jedi, od tega kar tri sladice. Meni najljubše so bile mlečne kroglice. Priznam, da me je delavnica pozitivno presenetila in komaj čakam naslednjo.

Rada bi se zahvalila Gregi, ki je poleg tega, da nam je dal prostor in podaril knjigo, kupil tudi vse sestavine za kuhanje.

Špela

Pod vodstvom kuharja Ananda Vardhana Prabhuja smo kuhali naslednje jedi: pušpana (kraljevska rižota), sabji (zelenjavni golaž), pakora (ocvrta zelenjava), čatni (pikantni paradižnik), gajar halava (indijska čokolada), simpli wonderfull (mlečne kroglice), suji halava (pšenični zdrob). Sledi nekaj receptov za osem ljudi.

KRALJEVSKA RIŽOTA (basmati, grah, indijski oreščki, rozine):

1 velika žlica (vž), ghi, 1 mala žlica (mž) kurkume, ena cimetova palčka, 8 zrn kardamoma, 8 klinčkov, 8 zrn popra,

1 mž soli, 4 dl basmati riža, 100 g indijskih oreščkov, 100 g rozin, 2 pločevinki graha. Pražimo začimbe, indijske oreške in riž. Dodamo vodo, sol, grah in druge začimbe. Kuhamo deset minut na minimalnem ognju v pokriti posodi. Ugasnemo ogenj in ne odkrivamo nadaljnjih pet minut.

ZELENJAVNI GOLAŽ (bučke, krompir, korenje, cvetača):

1 vž ghija, 1 vž ingverja, 2 mž kumina, 1 mž kurkume, 1 mž soli, 1 kg krompirja, 1 kg korenja, 1 kg cvetače, 1 kg bučk. Na ghiju pražimo začimbe in dodamo na kocke narezano cvetačo in pražimo tri minute. Dodamo bučke in pražimo dodatne tri minute. Dodamo sol in malo vode in pokrito kuhamo pet minut. Na koncu dodamo pečen krompir in kuhano korenje.

PIKANTNI PARADIŽNIK (paradižnik):

1 mž ghija, ¼ mž čilijevega praha, 1 mž karija v listih, 1 mž fenugreeka (grško seno), ¼ mž asafetide, 1 mž kurkume, 1 mž soli, pet paradižnikov. Na ghiju pražimo začimbe in dodamo na kocke narezane paradižnike. Dodamo sol in kuhamo 20 minut.

INDIJSKA ČOKOLADA (čičarikina moka, maslo, sladkor):

180 g masla, 120 g čičarikine moka, 90 g sladkorja v prahu, 2 vž sezama, 1 mž cimeta. Na maslu pražimo čičarikino

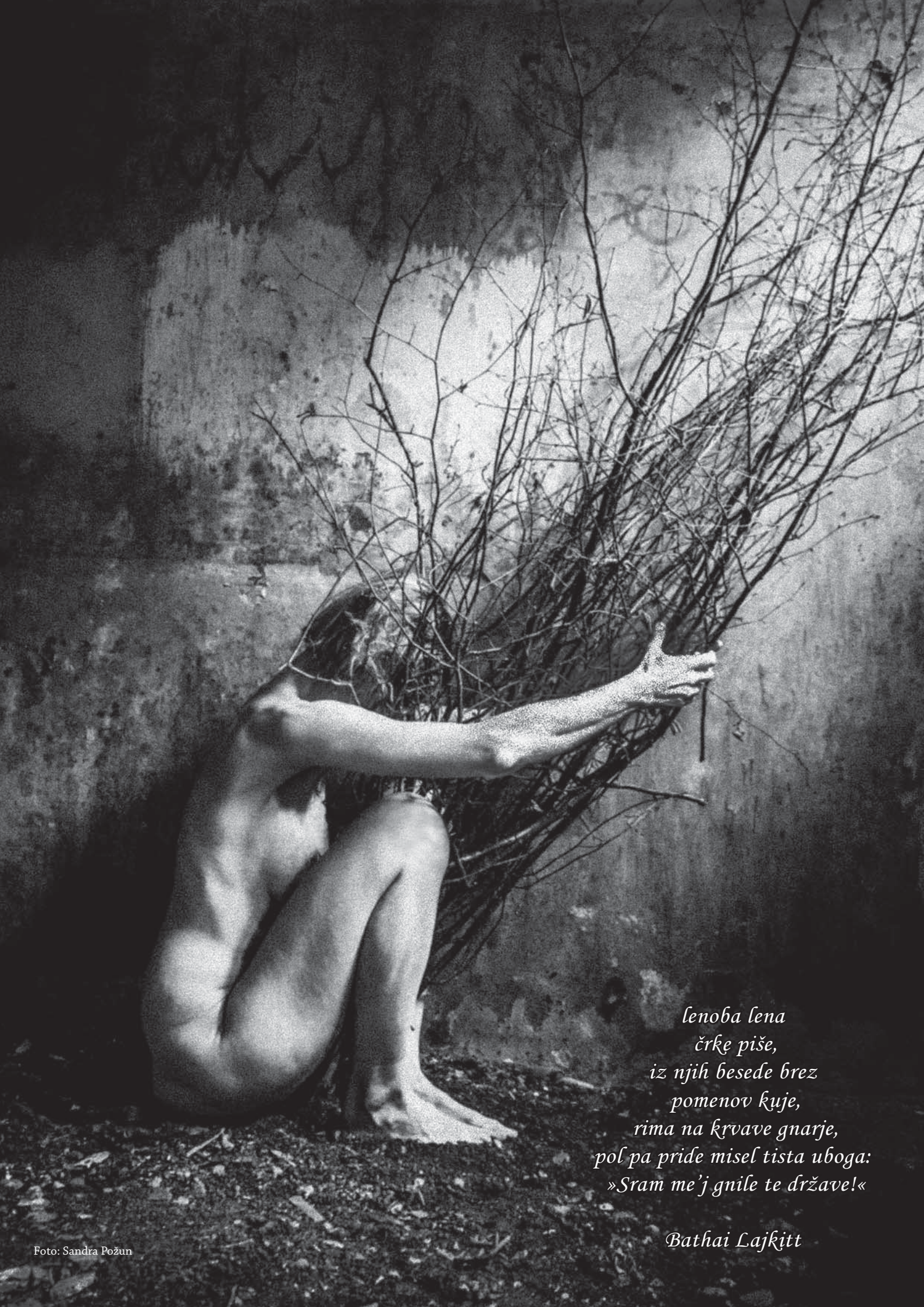
Foto: saleeshwayne

moko, dokler ne zadiši po orehih.

Dodamo cimet in sezam in pražimo dve minuti. Odstavimo z ognja in dodamo sladkor v prahu.

MLEČNE KROGLICE (maslo, sladkor muskavado, mleko v prahu):

250 g masla, 250 g sladkorja v prahu, 250 g mleka v prahu. Vse sestavine zgnetemo v posodi v istem razmerju. Maslo naj bo sobne temperature. Oblikujemo kroglice.

*lenoba lena
črke piše,
iz njih besede brez
pomenov kuje,
rima na krvave gnarje,
pol pa pride misel tista uboga:
»Sram me'j gnile te države!«*

Bathai Lajkitt

Kraljevi recenzor:

LIFFE

Ljubljanski filmski festival Liffe, 34. po vrsti, je bil prava poslastica za filmske ljubitelje, saj je obiskovalcem ponudil bogat nabor filmov in spremljevalnih dogodkov na številnih lokacijah po Ljubljani, med drugim v Cankarjevem domu, Kinodvoru, Slovenski kinoteki in Kinu Bežigrad. Letos je festival prvič gostoval tudi v novi dvorani Akademije za gledališče, radio, film in televizijo Univerze v Ljubljani. Projekcije pa so se odvijale tudi v Mariboru, Celju in Novem mestu.

024
KRALJI
ULICE

Razdeljen je bil na netekmovalni in tekmovalni del. Mednarodna žirija je nagrado vodomec podelila režiserju filma *Tri tisoč oštevilčenih opek*, izvrstnemu umetniškemu prvencu, ki je edinstvena, inteligentna in neizprosna mešanica filma, gledališča, muzikala in komedije. Je delo madžarskega režiserja Ádáma Császija, ki z njim izziva meje umetniškega ustvarjanja pod Orbanovim režimom. Zgodba filma se odvija v madžarskem gledališču, kjer pripravljajo gledališko predstavo, v kateri nastopajo pripadniki romske skupnosti iz deprivilegirane okolja. Nastopajoči so nekdanji odvisniki, brezdomni, mladoletni prestopniki, žrtve posilstev in zlorab in osebe brez izobrazbe. Igralci ugotovijo, da režiser z njimi ne ravna humano, zato zapustijo skupino, a se kljub temu kmalu vrnejo, in sicer iz povsem pragmatičnih razlogov. Produkcijo namreč povabijo v ugledno gledališče v Nemčiji, kar utegne tudi igralcem prinesiti obilo uspeha in denarja. Film se skozi

Trenque Lauquen, 1. del

Vir: Kinodvor

Tri tisoč oštevilčenih opek

Vir: Kinodvor

Menih in puška

Vir: Kinodvor

Štirje mali odrasli

Vir: Kinodvor

sestavljanko pripovedovanja nenehno poigrava z dualnostjo resnic in dejstev, zmagal pa je po mojem mnenju zato, ker na slikovit način upodablja klasične družbene vzorce in družbene teme – željo po uspehu, uresničitvi načrtov in sanj, denar, srečo, upanje, normalno življenje, ljubezen, stabilno partnerstvo itn.

Poleg tekmovanja so potekali tudi spremljevalni dogodki, med katerimi je bila delavnica filmske analize in kritike za filmofile, starejše od 50 let, in je bila del programa Zagrebškega filmskega festivala, na voljo pa je bila tudi retrospektiva italijanskega političnega filma, posvečena Francescu Rosiju. Festival je ponudil tudi priložnost za izobraževanje in razpravo o filmih s čimer se je zadovoljilo še tako petične ljubitelje in ljubiteljce gibljivih slik.

Partiboj

Kralji sveta

Vir: zajem zaslona, Koridor

ANIMATEKA 2024

Letos je od 27. novembra do 3. decembra v dvorinah Kinodvora in Slovenske kinoteke potekal festival animiranega filma, kar 20. po vrsti. Ena od projekcij, ki se me je letos globoko dotaknila, je bil celovečerni znanstvenofantastični film *Belo plastično nebo* Madžarske in Slovaške produkcije, kar 111 minut neprekinjene vznemirljive zgodbe, ki drži napetost in se lepo odvija. Film je hibrid med igranim in animiranim filmom. Na posneti material so animatorji ročno risali in izdelali izredno dobre kompozicije. Žena Stefana Nora se prostovoljno odloči podariti svoje telo, ki postaja hibrid, kasneje pa se levi v drevo. Mož Stefan se odloči, da jo bo rešil, in se odpravi na zanimivo pot galaktične fikcije. Film je režiral Tibor Bánóczk. Posebej so ga omenili na Animafest Zagreb 2023, prejel pa je še nominacije: Conterchamp MFAF, MFF Berlin 2023, Katalonski MFF Sitges 2023 in nominacijo za evropsko filmsko nagrado za najboljši celovečerni animirani film 2023.

Festival je potekal v zanimivem vzdušju. Ustvarjalci animiranih filmov so po filmu govorili o svoji ustvarjalni žilici, izkušnja gledalčevih oči pa je bila, da bi festival lahko trajal še kakšen teden, saj se je na njem predstavilo kar 600 in nekaj filmov s celega sveta.

Žigazaga

Ljubljanski Kinodvor in Animateka sta nas zazibala v veseli december s pravo paletto animiranih čudes in kreacij neskončnih domišljij. Festival je bil razdeljen na več tematskih sklopov, ki so obsegali vse od retrospektive kolažnih animacij do repertoarja za otroke in najstnike z otroškim programom Slon, VR-animacijami in evropskimi mladimi talenti.

Octopus Banana Hotchpotch

Vir: Kinodvor

Belo plastično nebo

Vir: Kinodvor

Delavnice so bile letos skoraj srce festivala. Med njimi so najbolj izstopale tiste, ki so se osredotočale na avtorski animirani film, študentske filme in mednarodne filmske projekte: *Rise & Shine* – delavnica predstavitev animiranih projektov v nastajanju za mlade talente, *Workshop Catching ideas* – delavnica, ki je bila osredotočena na študentske filme in je ponujala vpogled v proces ustvarjanja animiranih filmov, *Shorts Distribution Workshop* – delavnica, ki je udeležencem pomagala razumeti, kako distribuirati kratke animirane filme na mednarodnih filmskih festivalih, in *Experimental Animation Workshop »Recyclers«*, kjer so udeleženci animirali kratki film z materialom, zbranim v Ljubljani. Vsakoletna nadstandardna strokovna delavnica *AnimatekaPro* pa je bila priložnost za mlade talente, da predstavijo svoje animirane projekte v nastajanju. Dogodek je bil dvodelen, prvi del je vključeval predstavitev projektov, drugi del pa je bil namenjen mreženju in izmenjavi izkušenj. Gostje festivala so bili priznani animatorji, režiserji in pripovedovalci zgodb, ki so s svojimi deli navdušili občinstvo. Potekala je tudi razstava *Octopus Banana Hotchpotch*, ki je obiskovalce popeljala v zakulisje nastajanja animiranega filma. Po festivalskem rajanju in tekmovanju ter razglasitvi zmagovalcev je bil med najbolj priljubljenimi filmi po mnenju občinstva *Hobotnica banana mišmaš*, ki je s svojo zgodbo o prijateljstvu med dvema ženskama osvojil srca gledalcev. Film je prejel tudi več nagrad, med drugim za najboljši kratki animirani film. Eno izmed komičnih animiranih del, ki je v kino dvorani pritegnilo splošno pozornost, je bilo *The Silly Adventures of Mr. Moot*, ki je s svojo absurdno zgodbo o gospodu Mootu, ki se znajde v seriji nenavadnih dogodivščin, nasmejalo občinstvo na polno. Animateka, letos že 20. zaporedna, je festival, ki združi umetnost znanosti z znanostjo umetnosti.

Kontrolorka vstopnic

ANIMATEKA 20.

Mednarodni festival animiranega filma
International Animated Film Festival

27 NOV

03 DEC 2023

www.animateka

KLUB GROMKA: ODPADKI CIVILIZACIJE

Ko sem slišal, da Odpadki civilizacije s koncertom na Metelkovi proslavljajo 40. obletnico obstoja, se mi je kar zataknilo. Pa ne le zaradi tega, ker so metuzalemi že dolgo skupaj, ampak zato ker sem jaz takrat enkrat odšel v glasbeno penzijo: 40 let penzije je bilo treba, da se znova zbudim. Hardcore mi nekako ni bil preveč blizu in ostal sem stari panker. So what? Pred 40 leti sem bil na njihovem

Foto: arhiv OC

koncertu, pa ne da bi se ga spomnil (bil sem zadet in pijan), ampak zato ker smo bili pankerji takrat na vseh nam povšeči koncertih. Pa tudi z dvema (še zdajšnjima) članoma smo se družili. Vrnimo se na nocojšnji koncert. Gate trga! Štirje bendi, ki naj bi zagreli publiko, so jo kar dobro zažgali. Pivo je obstajalo v raznih agregatnih stanjih: v piksni, v grlu, v zraku, po tleh. Bendi so popizdevali, dokler niso nazadnje prišli na oder Odpadki civilizacije, za katere pa se ne morem odločiti, če je bil to koncert ali politični manifest. Pank ni mrtev! V malo višjih prestavah se zrcali skozi hardcore. Toda kot ponavadi na koncertu ni bilo publike, ki jim je tak koncert najbolj namenjen. Ni bilo politikov, diktatorjev, skorumpirancev. Skratka ni bilo družbenega balasta. Smo

Foto: arhiv OC

bili pa mi, ki zaradi njih najebemo. Torej smo se lahko vsaj mi izživeli. Razturali in spraznili. Pa še nekaj je pomembno: toliko irokez in pankerjev na koncertu že dolgo nisem videl. Seveda vsi mlajše generacije, kar pomeni, da pank/HC še ni umrl. In še dolgo ne bo. Mi bomo umrli, pank pa bo živel dalje. Kar nekako nostalgичno sem se počutil.

Taubi

CD: SLOVENSKI PUNK IN FOTOGRAFIJA

No, pa jo imamo. Razstavo namreč. Kar dolgo je minilo, kar je slavni kritik in politik napisal v časopisu, da je pank treba preslišati. Sam pa je dolgo haral in nastopal v CD. Zdaj pa smo ga zasedli preslišani. Toda kot je to v navadi, a ne pankerski, je bil najprej govorniški termin. Sem takoj pomislil na to, kaj bi se zgodilo, če bi bile te govorance namenjene nam zapitim in zakajenim pankerjem v daljnih osemdesetih. Bi jih isto kot Vidmarja popljuvali na odru? Nismo bili mi za govorance. Jebalo se nam je za njih. Mi smo preprosto bili

v svojem svetu in svoji glasbi. Policisti (takrat miličniki) pa so nas proglašali za hitlerjugend. Zdaj pa nas mediji proglašajo za komuniste. Mi pa smo samo pankerji! Vedno proti! Za konec sem na udobnem stolu spremljal koncert Tožibab. Sicer so odigrale le en komad, pa vseeno.

Vrnimo se na razstavo. Prav podoživljal sem tiste čase. Medex ali Johnny Rotten Square! Disko Študent! Koncerti! To je bilo življenje, ki se ne more več ponoviti. V vsaki fotografiji se vidi zmaličeno uživaštvo naše mladosti. Neverjetno je

Foto: Tone Štojko

Občinstvo Novi Rock 1984

bilo in lahko je žal vsakemu, ki ni bil del tega. Pank ni mrtev! Mi bomo vsi umrli, pank pa bo ostal.

Taubi

CD: SLIKE IZ ŽIVLJENJA UDARNIKA

Končno je prišel na dan film, ki je bil v Jugoslaviji na črni listi ali cenzuriran. Odkar sem se začel zanimati za Alijo Sirotanovića, rudarskega udarnika, ki tudi nastopa v tem filmu, me je ta izdelek zanimal. Baje ga je zaradi politike cenzurirala režija puljskega filmskega festivala leta 1972, kar pa je režija zanikala in jaz ji kar verjamem. Ta film je bil posnet 40 let prezgodaj. Takratna pamet/mentaliteta tega izdelka ni štekala. Prikazano je namreč življenje rudarjev v povojnih časih, ko so se borili za razvoj Jugoslavije. Prikazano je udarniško življenje nešolanih in nepismenih ljudi, ki se borijo za boljše življenje svojih otrok, svoje države. Politike pa sploh ne poznajo. Le lopato, kramp in rov. Delno še svojo družino in za njih se svet konča. Politika je v filmu v sekundarnem planu, kajti s politiko na čelu se je seveda razvijala država, kot se tudi danes. Tako naravnost

in neposredno je to prikazano v tem filmu, da bi šele danes razumeli poanto. Čeprav se bojim, da bi današnja mladina težko sledila življenju preteklosti, saj je hitrost posodobitve povzela tudi ta film.

Brez dvoma pa je film oda Aliju Sirotanoviću. Rudarju, ki je bil večkrat udarnik. Rudarju, ki ga je bolj skrbelo za druge kot zase. Zato je tudi umrl sam in zapuščen. Toda ostal je v spominu vseh nas, ki smo živeli v Jugoslaviji, saj je bila njegova podoba na jurju (tisoč dinarjev). Za konec še anekdota o Aliju. Ko ga je Tito vprašal, kako mu lahko pomaga, mu je Alija odgovoril: »Večjo lopato potrebujem.« Ni omenil denarja, hiše in podobnega. Ne vem, najbrž se moram zahvaliti CD, ker me je, udarnika, spustil zastonj na to predstavo.

Taubi

NOVEMBRSKA KONCERTNA SCENA

V Kinu Šiška je 13. novembra nastopil eden najvznemirljivejših postpunk bendov 21. stoletja, angleški Shame. Svoj novi album *Food for Worms* so predstavili bombastično, z obilo rifov in akrobatskega nastopašva, ter tako razvneli dokaj polno dvorano. Pravzaprav so veliko dobrega v tem smislu pred tem s svojim dinamičnim nastopom naredili že Beograjčani Šajzerbiterlemon. Atenski Godsleep, katerih zvok temelji predvsem na težkokategoričnih rifih, mastnih basovskih linijah in groovy bobnanju, so nastopili 15. novembra v Channel Zerou na Metelkovi, ogrevali pa so ljubljanski Ambra. V Placu (Participativna ljubljanska avtonoma cona) je imela skupina uveljavljenih glasbenikov, ki se je zbrala v novem

AD ABSURDUM

Foto: Jože Balas, Foto Note

AMBRA

Foto: Jože Balas, Foto Note

bendu Ad absurdum, svoj prvi javni nastop 18. 11. Za konec pa še nazaj v Channel Zero, kjer je 23. novembra nastopila ameriška psychedelic doom/stoner rock skupina Hippy Death Cult. Skupina je opisana kot »potovanje skozi predrzno in zmagoslavno umetniško izražanje, raziskovanje ter odkrivanje« na področju psihedelije in težkega rokenrola ter je znana po svojih energičnih in strastnih odrskih nastopih. In velikega odmerka vsega naštetega smo bili deležni tudi v enem boljših koncertov letošnjega leta, na katerem je omenjena skupina predstavila tudi njihov odlični zadnji album *Helichrysum*! Long live rock'n'roll!

Jože Balas, Foto Note

GODSLEEP

Foto: Jože Balas, Foto Note

HIPPIE DEATH CULT

Foto: Jože Balas, Foto Note

SHAME

Foto: Jože Balas, Foto Note

ŠAJZERBITERLEMON

Foto: Jože Balas, Foto Note

Avtoportret, N. Viktor

Izza rešetk:

N. Viktor, ZPKZ Dob

SILVER

Silver pravi, da je premožen. To sem mu težko verjel, a sem uvidel, da je kljub temu, da je pijanec, dokaj urejen. To se vidi po njegovih laseh, videzu in tudi oblačilih. Očitno ne daje le vase, temveč tudi nase. Starejši je od mene in svoje lase skrbno barva in neguje.

Silver je bil priprt šele 14 dni, kakor mi je povedal, in je sprva dobil od sodnika odločbo za pridržanje za 48 ur, a ga po izteku niso izpustili. Bil je pridržan zaradi pretepa s policisti, ki so se neprimerno vedli do brezdomke v Kranju. Videl je starejšo žensko na tleh, ki so jo obkrožali policisti, in jo – po njegovih besedah – tudi pretepali. Mnogi se radi hvalijo, da so pretepli policiste, in kmalu se vidi ali izve, če je to res. V zaporu se človek zave, da je svet še manjši, kakor je mislil do sedaj. Silver je res pretepel več policistov. Tudi sam je bil 15 let policist in ima še sedaj prijatelje med njimi. Alkohol zna biti tudi razlog, da ni več policist, tudi zdravil se je, predvidevam, v Begunjah. Kaj točno je v Begunjah, ne vem, a iz pogovora z njim sklepam, da je bil tam. Ni hudega, če se motim ali tega ne vem. Prepričan sem pa, da je tam neka vrsta bolnice za ljudi s tovrstnimi težavami.

Skratka, po poteku 48 ur so mu izdali obtožnico za posedovanje ukradenega laptopa. Povedal je, da se počuti neumno, ker je od znanca kupil laptop, ki je po navedbah policije ukraden, saj je s tem želel le pomagati prijatelju v težavah. Zdaj je prepozno in si bo za vselej zapomnil to izkušnjo. Večkrat mi je povedal, da ima strahotno željo po alkoholu, in mi je razlagal, kolikšne količine alkohola je sposoben popiti. Opisoval mi je, da mi je jemalo sapo. Poslušal sem ga in dvomil o njegovih besedah, saj je trdil, da se po tako velikih količinah alkohola niti ne počuti pijano. Verjeti sem mu začel, ko sem videl, da jajčka za alkoholike prejema štirikrat do šestkrat na dan. Slišal sem že za »jajčka«, kakor pravijo kapsulam, ki jih jemljejo alkoholiki kot nadomestek za alkohol, a do tistega sem vedel le za ljudi, ki tako terapijo prejemajo enkrat na dan. Te kapsule so smrtno nevarne za tiste, ki jih niso vajeni, kakor je nevaren metadon za vse, ki ga niso vajeni. Povedal mi je, da so nekateri pazniki v preteklosti, saj ni prvič zaprt, imeli razumevanje za njegove težave z alkoholom in so mu radi pomagali. Kako so mu pomagali, ne bom povedal in puščam domišljiji prosto pot. Zdaj pravi, da ni več tako in paznike zato sovraži. Na Povšetovi dela kar nekaj paznikov, ki mečejo senco za dva običajna človeka. Ti nimajo težav s poslušnostjo pripornikov in svoje delo opravljajo brez večjih težav, saj se priporniki do njih vedejo spoštljivo in ubogljivo. S Silverjem je drugače. Še največji pazniki stopijo korak nazaj, ko proti njim odločno stopi Silver. Sicer ne želi biti nasilen, a ve, da če želi kar koli doseči, mora nastopiti v stilu pripornikov, ki svojo voljo in želje uveljavljajo z grožnjo. On želi priti le do svoje terapije, ki ga pomirja in mu omogoča počitek. Ima prijeten nasmeh in sem prepričan, da je bil nekoč

Vir: zajem zaslon

V zmajevem gnezdu

in je še danes uspešen pri ženskah, in tudi sam tako pravi. Ima tudi pogled, ki ga hrani za svoje sovražnike in za takrat, ko želi uveljaviti svoje pravice. Tak pogled sem videl do sedaj le v kung fu filmih. Njegov pogled se zoži, kakor bi se mu oči pomaknile proti nosu. Tak pogled je oster in prodoren in prenaša jasno sporočilo. »Ne potrebujem rok, da bi namahal deset ali dvanajst ljudi,« mi je zatrjeval, ko se je razvil pogovor o njegovi tetovaži Brucea Leeja. Opazil je moj pogled, ki se je ustavljal na njegovi rami in vintage, ročno izdelani tetovaži Brucea Leeja. Čeprav je že stara in je narejena z vbadanjem z navadno šivanko, je jasno videti in prepoznati največjega junaka kung fu filmov. Tisti, ki dobro poznajo njegove filme, lahko po razah na prsih junaka ugotovijo, iz katerega filma je slika povzeta. Sam sem takoj prepoznal film, ker sem kot otrok zbiral sličice in jih lepil v album z legendarnim naslovom V zmajevem gnezdu. Povedal mi je, da je ljubitelj borilnih veščin in zelo dobro obvlada neko vrsto borilne veščine, katere imena si nisem zapomnil. Vem le, da je to ena izmed vej kung fuja. »Črni pas ni nič,« je rekel, »še potem se res dogaja.« S tem je hotel povedati, da se pravo znanje borilnih veščin začne šele, ko borec osvoji več kot črni pas. Rad je uporabljal besedo dogaja, ko se je počutil zabavnega, in tudi sam jo rad uporabljam v pogovoru in zapisovanju. Opisal mi je še preizkuse borilnega znanja in povedal, da so noge borca najnevarnejše. Tisti, ki jih ne zna uporabljati, naj jih pa raje ne dviguje proti nasprotniku. Pravil mi je tudi o svojih potovanjih po Japonski, Kitajski in Koreji. O Korejcih ni imel prav lepega mnenja. Bolj všeč mu je bila Kitajska, še bolj pa Japonska. Z zanimanjem sem ga poslušal in redko prekinjal z vprašanji, vem, da sem dodal, da so mi všeč japonska dekleta.

NE, MI NE GREMO V SREDNJI VEK, SREDNJI VEK PRIHAJA K NAM.

BENJAMIN GRACER

REZERVAT: DNEVNIK OBSOJENCA 0-118/2015

Ta dnevnik je resnična zgodba življenja v ZPKZ Ljubljana, Povšetova ul. 5. Pisati sem ga začel 26. 4. 2015. Naj vam ga bo v veselje brati in naj vam nekaj da, kaj koristnega. Glede na to, da se najde v njem tudi kaj nepojasnjene, čudnega, nedorečenega, naj vas ne bo sram. Vprašajte. Moj elektronski naslov vam je vedno na razpolago: taubi66@gmail.com.

Sobota, 1. 8.

Zaprto počasi človek prihaja do nekakšnih zaključkov. Tudi uradno. Uradno se namreč ta stavba imenuje zavod za prestajanje kazni zapora, toda po mojem bi se morala imenovati medikamentozni Wall Street. Resno. Tu se vse vrti okoli tablet. Že od bujenja naprej, ko vsi gledajo, kaj so danes dobili. Ko bi morali dobiti terapijo vsak drugi dan, pa naenkrat dobijo. Kaj te briga, glavno, da imaš. Že, ampak tisti v sosednji sobi pa dobi, kot je treba. Če nočeš jemati, prodaj naprej. Tako se začne pakiranje v papirčke. Nekdo daje tri za pet, drugi pa ti da pet za pet. Saj je vseeno, jaz nisem izkoriščevalec. Glavno, da imam za kantino. Jemljem suboxone. Pol tablete zjutraj in pol pred spanjem. Tako ti mišice ne bodo trpele in se boš počutil bolje. Resno. Kaj pa jajčka? Vzamem jih le po popoldanskem sprehodu, da potem lažje zaspiš. Pa po večerji en špinel in kamilice, to me pomiri kot otroka. Mi normalizira metadon in vse drugo sranje, ki mi ga dajo čez dan. Mislim, da bom poleg sanvalov začel prodajati tudi apavrine – saj mi tako nič ne koristijo. Ne vem, danes jih bom še posnifal. Tako se lepo razporedijo za mizo. Vsak svojo kartico (bodisi osebno bodisi zdravstveno ...) in lepo drobijo tablete in si iz časopisa naredijo tulec in potem ffrrrk v nos. Za nekaj časa so dobri. Uf, to peče. Ta pa zadene. Ta je dober. Zakaj mi ne dajo več? Pobriši mizo za seboj. Saj bo on. Kaj me briga! Vsak se zavleče v svojo posteljo drnjohat sanje pravičnega. Mene pa čaka pot v klet, da odnesem Novemu dozo, ki mu jo je pripravil Miha. Ja, vsi smo vključeni v ta Wall Street. Tako sem v rezervatu tudi jaz člen te verige. Diler? Haha. Nosim dol in prinesem nazaj denar. Mimo vseh paznikov in oštevilčenih do mize, kjer sediva z Novim. Horuk v nove čase.

Nedelja, 2. 8.

Ko že toliko pljuvam po tem ljubljanskem rezervatu, je najbrž prav, da omenim tudi druge rezerve. Z njimi sicer nisem imel osebnih stikov, me pa zato obkrožajo tipi, ki so tam že bili. Zanimivo, da je vsem žal, da so jih premestili sem. Le zakaj? Saj so vsi pod istim zakonom in tudi vsi ti tipi so obsojeni na isto kazen – odvzem svobode. Pa ni tako. Nianse zakona znajo biti kot belo in črno. Medtem ko je v Novem mestu lažje živeti in je odnos s pazniki pristnejši, je na Dobu več svobode za zidom, da o Kopru, ki je pravi hotel, niti ne govorimo. Skratka, povsod dnevi tečejo in minejo hitreje kot tu, in zato se človek počuti svobodnejše. Človek se počuti bolj sprejetega in celo hrana je boljša. Tu v Ljubljani pa si po ves dan zaprt na teh nekaj kvadratih in jebi se.

Cankar v mladosti

Ban

Niti dihati ti ne dajo in pedagogi se dobesedno igrajo z nami. To ni moje mišljenje. To so besede drugih tipov, ki jih poslušam ves dan in vsak dan. Nekako sestavljam mozaik teh zgodbic, saj ne moreš verjeti vsega, a temelji ostajajo. Seveda me čudi, kako se lahko en zakon interpretira na milijon načinov. Preprosto. Za to je potrebno okolje (sodelavci, uporabniki, prostor, možnosti). Tu v Ljubljani pa se že zaradi glavnega mesta države zaposleni počutijo kot mali bogovi, je rekel Miha. Bo nekaj na tem. Na koncu me prime, da bi šel malo pogledat v druge rezerve. A kako? Ostanejo mi le zgodbe o hotelu v Kopru, kjer ima vsaka soba svoj tuš in nisi vezan na dobroto paznikov. Kjer so sobe bolj ali manj po ves dan odprte. Ali pa Novo mesto, kjer so sobe večje in imaš več prostora za dihanje. Da Iga, ki je le za visoko cenjeno svojat, niti ne omenjam (tu ne mislim na ženski rezervat). Kaj pa Ljubljana? Pusti upanje sleherni, ki vstopaš! To je kot koncentracijsko taborišče. Tudi nedelja, polna miselnih nabojev, gre počasi v maloro.

Taubi, ZPKZ Povšetova

OD TOVARIŠA DO GOSPODA JE BIL VČASIH LE KORAK,
DANES JE OD GOSPODA DO TOVARIŠA PREPAD!

BOŽIČ

030
KRALJI
ULICE

S tem prispevkom bi rada nagovorila vse kralje in kraljice ulice. Veste, tudi sama sem brezdomka, kot sem že pisala v enem izmed izvodov Kraljev ulice. Vendar sem imela to srečo, da mi v nasprotju z mnogimi vami na ulici ni bilo treba preživeti niti ure, kaj šele dneva ali leta. In za ta privilegij sem izjemno hvaležna. Tudi za vse, kar imam in dobivam vsakodnevno: hrano in vse druge življenjske potrebščine, ki jih človek potrebuje, da preživi. Za vse tisto, kar ni samoumevno, in da se razumemo, prav nič ni samoumevno. Verjamem, da so v domovih in centrih, v katerih so nastanjeni ljudje, ki so se znašli ali na robu ali so bili po spletu okoliščin primorani zapustiti svoje domove, zaposleni ljudje s srcem in dušo ter dajo maksimum iz sebe in opravljajo marsikatera dela in dolžnosti, ki niso navedeni v njihovih zadolžitvah. Bodimo jim hvaležni in jih (vsaj) spoštujemo ter podarimo malo podpore in pomoči, ko/če in kadar jo potrebujejo, ter jim sem ter tja izkažimo hvaležnost, saj vsega, kar so storili za nas, jim tako ali tako ne povrnemo nikoli: »V tem trenutku vam lahko rečem le hvala.«

Malo sem zašla s poti. Pa nič ne de. Tudi to sem nameravala napisati, sicer na koncu. Dragi kralji, tole, kar bo sedajle prišlo na papir, je pisano povsem iskreno. Iskreno priznam, da vas ne poznam, ne poznam vaših zgodb, a sem bila in bom tudi v prihodnje vedno prijazna in korektna do vas, ne glede na to, ali bivate v domu za brezdomne ali bivate pod milim nebom. Zame osebno ste v prvi vrsti ljudje, ki si ravno tako zaslužite lep pozdrav, nasmeh in vsaj eno lepo besedo na dan. In želim si, iskreno želim, da to tudi dobite, pa ne le od ljudi po domovih in centrih za brezdomne, temveč tudi od ljudi, ki jih srečujete vsakodnevno na svojih poteh. Ko ob nalihivih hladnih mrzlih dneh ležim v topli postelji s streho nad glavo, mi vsake toliko marsikaj roji po glavi: Kje so vsi ti ljudje, ki vsakodnevno brezciljno tavajo po poteh brez konca in kraja? So našli zavetje, pa čeprav pod mostom, v kleti, če jih nihče ne preganja iz nje? Zunaj je peklensko. Koliko jih je, nešteto. Želim si, da bi vsaj na ta dan, dan božiča, kdo sedel z vami za mizo in vam podaril tisto, kar potrebujete. Pa tu ni toliko govora o materialnem. Lahko tudi, da se do sitega najeste, naspite v miru, da vas ne preganjajo vsaj eno noč. Da nekdo sede z vami za isto mizo, da začutite pripadnost, da začutite sprejetost in naklonjenost in ljubezen in da lahko govorite o marsičem, kar vam pade na um. In ko pogledate sogovornika v obraz, da v njegovih očeh ne zaznate gnusa, odmaknjenosti, nepozornosti. Njegov pogled je usmerjen v vas, ne odmik pogleda, gleda vas z zanimanjem, spoštovanjem in razumevanjem.

Ob pisanju vsega tega me je prešinila misel, da pa bi mogoče vseeno morala pritisniti zbršči, ker bi v vas morda vzbudilo prevelik občutek odmaknjenosti od družbe, prevelik občutek praznine. Pa ne bom. Pa veste, zakaj ne? Zato ker verjamem, da

Maja Klemenčič

si vsega tega želijo tudi ljudje, ki se vsakodnevno trudijo za vas, ki vas spoštujejo, cenijo, si želijo narediti vse, da bo vam bolje, predvsem pa verjamemo v vas. Toplo mi je pri srcu, ker vem, da zaradi njih delujete bolje, se mogoče kak dan bolje počutite, vam rešujejo zadeve, za katere mislite, da so nerešljive. Marsikomu med vami je bila ponujena pomoč in rešena težava z namestitvijo. In vsak od nas je že kdaj poiskal pomoč.

Pa še nekaj za tiste, ki ste osamljeni, ki boste praznike preživeli sami. Moj nasvet: pogrnite si mizo, kot če bi imeli cel kup obiskov, skuhajte si kosilo, kot ste ga takrat, ko se je po hiši razlegel živžav, usedite se in pojejte kosilo ob spominih na svoje drage. Če se le da, pa se potrudite in povabite svoje domače k sebi ali se odpravite k njim. In verjemite, odšli boste z nasmeškom in toplino v srcu. Meni to pomaga. Že tretje leto sem obkrožena s tujci. Ne vem sicer, če jim lahko še vedno rečem tujci, ker z nekaterimi od njih sobivam že peto leto in ne želim in ne nameravam reči, da mi nič ne pomenijo. Seveda mi. Z njimi bi praznovala tudi vse druge praznike. A družina je le družina. Pa se posvetim spominom, ne le lepim, tudi težkim trenutkom. Prikličem jih v misli, vse svoje, atija, mami, sestro in vse moje

**K PORODU SE JE TAKO MUDILO,
DA JE BIL ROJEN POD PRAGOM REVŠČINE.**

MILAN FRIDAUER – FREDI

otroke ter oba vnuka. Pa še nekaj je, ob obujanju spominov čas neusmiljeno beži. Kar naenkrat se zaveste, da za mizo sedite že nekaj ur, pa ste želeli pojesti le kosilo. In če smo že pri zahvalah, naj dodam še eno. Že kar nekaj mesecev je preteklo, odkar po dve- ali triletni odsotnosti spet ponujam časopis Kralji ulice. Večinoma ga prodajam pred prodajalnama Lidl v Trbovljah in v Novi vasi v Celju. Naj se zahvalim vsem vam in vsakemu posebej za vsak kupljeni izvod, vsak podarjeni cent ali evro, predvsem pa zato, ker se kljub temu, da vam je znano, da sem brezdomka, do mene obnašate korektno, spoštljivo in ne žalite. Trudim se biti nevsiljiva in tudi sama spoštljiva, trudila se bom seveda še naprej, da bo moje vedenje primerno in korektno.

Čisto za konec pa še tole. Dragi moji, bliža se čas božiča. Preživite ga v miru. Tudi v sebi, v svojem srcu in duši poiščite mir, če ga že druge dni v letu ne začutite. Obkrožite se z ljudmi, ki so vam blizu, posvetite jim pozornost, podajte jim roko sprave, predvsem pa jim povejte, da jih imate radi, in ne imejte ničesar za samoumevno. Ne imejte jih za samoumevne, da vas ne zadane

kot strela iz jasnega, koliko bi še lahko postorili in kaj vse bi jim lahko rekli, preden odidejo tja daleč za mavrico. Za božič želim vsem ljudem tega sveta predvsem miru in razumevanja in ljubezni, naj ga spremlja tista iskrica v očeh, tisti živi ogenj v srcu in duši, ki nikoli ne ugasne. Naj poganja vaše kolesje življenja in kolesje sveta.

Obenem pa vam želim, da je vse dni v letu 2024 vaša košarica napolnjena predvsem z zdravjem, srečo, mirom in ljubeznijo. Saj vem, da celo leto ne more biti tako harmonično. Pridejo vzponi in padci. Pa vendar si življenje in srečo krojimo sami. Naj bo čim manj stresnih in veliko več veselih, radoživih in igrivih dni. Vsak dan si najдите čas zase. Pa čeprav le deset minut. Koristilo vam bo. Če želite, seveda. Odločitev je vaša. Lepo praznovanje vam želim, kjer koli že boste in s komer koli že boste. Če se le da, poskrbite, da bodo prazniki prijetni, da se jih boste čez leta radi spominjali s toplino v srcu in brez obžalovanja.

Mojca Gabrijel

N. Viktor

OČETOVA KLOFUTA

Avtoportret, N. Viktor

Čisto vsak dan pomislim na nekaj oseb in dogodkov v svojem življenju. To, sem prepričan, se dogaja vsakemu od nas. Zgodi se samo od sebe ali pa me na to opomni dogajanje okoli mene. In ni treba veliko, da se spomnim svoje prve cigarete, saj sem še danes kadilec. Življenja brez tobaka ne poznam. Nikoli do sedaj si nisem vzel časa, da bi analiziral to svojo slabo navado, ki se je prijala mnogih mladostnikov v osemdesetih in devetdesetih letih prejšnjega stoletja. Od takrat se je zgodilo mnogo pozitivnih sprememb, ki mladostnikom dajejo realno podobo cigaretne dima, tobaka in nikotina, ki je glavna sestavina, ki kadilecem onemogoča prenehati s to slabo navado. Bom kar naštel nekaj reči, ki jih sedaj v življenju mladostnikov ni. Nemogoče si je predstavljati, da bi si nekdo, medtem ko čaka v čakalnici pri zdravniku, prižgal cigareto. To je bilo v mojem otroštvu nekaj čisto običajnega. Tudi na vlaku se je kadilo in vlak je bil eden izmed prvih prostorov, kjer so upoštevali želje nekadilcev in so uvedli posebne vagonce ali kupeje za nekadilce. Pred iztekom stoletja in tisočletja je bilo kajenje tako razširjeno, da so bili vagoni za nekadilce včasih prazni, vagoni za kadilce pa čisto polni. Cigarete so se tudi reklamirale. Tobačna industrija je kajenje predstavljala v povsem drugačni luči, kot jo poznamo danes. Bilo je sinonim za prestiž in udobje modernega človeka.

Spominjam se svoje prve cigarete. Kajenje je sicer razvada, ki se me je prijala v srednji šoli, čeprav sem svojo prvo cigareto prižgal že zelo mlad. Cela družina je bila na obisku pri sorodnikih in jaz sem se s sestrčno igral na tleh. Kar naenkrat je igro prekinil očetov glas: »Si kdo od vas upa prižgati cigareto?« Od vseh otrok sem bil le jaz tako naivno korajžen, da sem vstal in se napotil proti mizi.

»Jaz,« sem navdušeno odgovoril. Prepričan sem bil, da je to stvar korajže in bom s tem naredil dober vtis na očeta in bo ponosen name. O tej temi v družini še nikoli prej nismo govorili.

»No, pa pridi sem, če si res upaš.« In sem korajžno in navdušeno stopil proti mizi, kjer sta sedela oče in stric po mamini strani. Soba je bila zelo velika in je imela na sredi steber, ki je podpiral težo zgornjega nadstropja. Na mizi so bile cigarete, pepelnik in tudi steklenica žgane pijače, dobro se spomnim, da je bila to vodka Trojka. Tega se dobro spomnim, saj smo imeli v osemdesetih mladostniki skoraj neoviran dostop do alkohola in cigaret ter sem se s to etiketo tudi kasneje srečeval.

Stal sem pred mizo, ko me je oče vprašal: »Ti bi rad kadil?«

»Ja,« sem ponosno odgovoril v prepričanju, da je moje početje pravilno, na to, da me je oče le preizkušal, nisem niti pomislil. Bil sem premajhen, da bi to razumel ali da bi vedel, kaj je prav in kaj ne. Tudi kasneje se nisem naučil brati očetovih obraznih potez. Trenutek po odgovoru mi je primazal klofuto in skoraj bi izgubil ravnotežje. Vem, da mi je v glavi piskalo in čisto nič mi ni bilo jasno. Glasno sem zajokal. Še slabše sem se počutil, ko sem slišal in razumel besede strica, ki je očetu dejal, da se je prenaglil: »Otrok je še. Saj ne razume.« To sem si dobro zapomnil. Očeta sem se od tistega dne vedno bal, ko je imel tisti ostri alkoholni pogled, ki se ga, predvidevam, vsi otroci bojijo. Tudi moji vrstniki so se bali mojega očeta, a to se mi je v tistem času zdelo običajno. Nisem še poznal razlike med strahom in spoštovanjem, seveda pa spoštovanje iz strahu ni pravo spoštovanje. Sam sem vedno kazal veliko spoštovanja do staršev svojih prijateljev in včasih so se mi zdeli starši drugih otrok zelo prijazni. Tudi do neznanih starejših oseb smo se obnašali spoštljivo. Ne vem, če je tu še kaj za dodati.

KRAVŽLJANJE MOŽGANOV

Fabiano Caruana (2765) – Samuel Sevian (2581), St. Louis Blitz 2023, ZDA, 18. 11. 2023

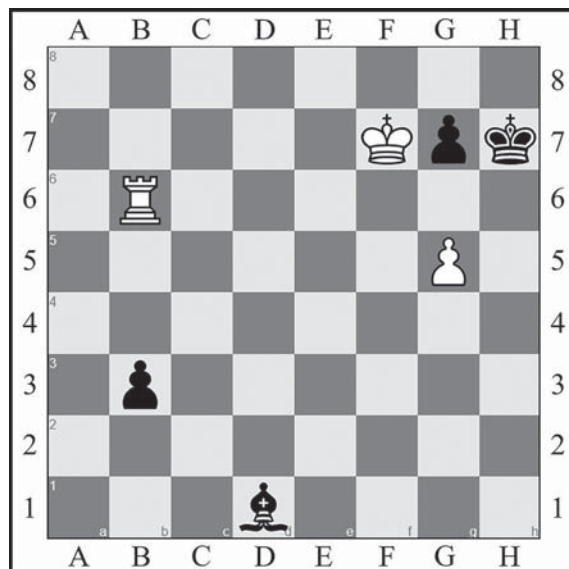
Na potezi je beli, zmaga s klasičnim matom v štirih potezah. Poiščite rešitev.

Jean Nikolič

Standardni algebrski šahovski zapis:

pijon/kmet – brez oznake, S – skakač, L – lovec, T – trdnjava, D – dama, K – kralj, x – jemanje figure, + – šah, ++ – mat, O-O – mala rokada, O-O-O – velika rokada, = – remi/ponudba remija, e. p. – en passant (kmetovo jemanje mimogrede).

032
KRALJI
ULICE

REŠITEV JE OBJAVLJENA NA STRANI 34.

Vic chesspuzzle.net

KOMENTARNICA: 030 323 128

DRAGE BRALKE IN BRALCI, KER VEMO, DA VČASIH KAKŠNO MNENJE ZBEŽI Z OBZORJA, ŠE PREDEN PRIDEMO DO SVINČNIKA IN PAPIRJA OZIROMA STOLA PRED EKRANOM V VIRTUALNI SVET, IN KER JE MOBILNI TELEFON VEČINOMA NAŠ TESNEJŠI SODELAVEC, SMO ODPRILI KOMENTARNICO. V NJEJ OBJAVLJAMO VAŠE POHVALE, PRIPOMBE, PREDLOGE IN VTISE. OB VSAKRŠNI URI JIH LAHKO POŠLJETE NA TELEFONSKO ŠTEVILKO 030 323 128, NA UREDNIŠTVO@KRALJIULICE.ORG ALI NA NAŠ FACEBOOK PROFIL. VABLJENI H KOMENTIRANJU!

30. 11. >> Imam najljubšega prodajalca Kraljev. To je gospod s psičko Tio. Danes sem ju po dolgem času srečala na eni njunih lokacij in kupila svoj izvod časopisa. Tia je pod kupom toplih cunj počivala. Gospod mi je povedal, da je hudo bolna in da verjetno ne bo več dolgo med nami. Rak je res hudič. Gospodu želim sporočiti, da v žalosti in skrbih ni sam, saj smo vsi, ki smo kadar koli spregovorili z njim in počohali Tio, na nek način postali del njune družine – in da bomo žalovali skupaj z njim. Kaja

30. 11. >> Pozdravljeni, v središču Medvod prodaja časopis en parček, vsaj mislim, da sta par. Gospa ponavadi sedi pred Mercatorjem, gospod pa stoji pred Sparom in ob sobotah na tržnici. Zdaj smo že na osebni ravni. Ko me vidita, prosjačenju ni konca. Gospod težko hodi in se trese. Kupila sem jima prašek, šampon za otroka, pralni prašek, toplo kapo in še bi lahko naštevala. Enostavno jima nikoli ni dovolj. Nazadnje sem gospodu dala pet evrov, kar mu je bilo premalo. Hotel je 20 evrov za položnice. Potem me je isti dan pričakala še gospa, ki ima zraven kužka. Tako daleč je prišlo, da se zdaj tržnice in trgovine izogibam. Ne gre drugače. LP

Spoštovani, v dotičnem primeru smo prepričani, da ne gre za člana_ico našega društva, temveč za beračenje. Naši člani in članice, ki ponujajo časopis, imajo na vsakemu izvodu časopisa odtisnjeno številko, ki se mora ujemati s številko članske izkaznice, ki jo imajo pripeto na vidnem mestu. Tovrstno obnašanje tudi ni v skladu z društvenimi pravili ponujanja časopisa, zato vsem svetujemo, da so pozorni na omenjeno, saj nam lahko v primeru pritožbe sporočite člansko številko, da lažje posredujemo oziroma ukrepamo v okviru svojih pristojnosti. Za hujše kršitve javnega reda je pristojna policija. Uredništvo

POSREDOVALNICA RABLJENIH PREDMETOV KRALJI ULICE

Ljubljana

Vabljeni vsak ponedeljek, sredo in petek od 11.00 do 17.00
v našo trgovino na Poljanski cesti 14

in

vsak torek in četrtek od 11.00 do 18.00
v naše skladišče na naslovu Studenec 41.

Projekt posredovalnice je zasnovan kot paradigma socialnega podjetništva, kjer se brezdomni posamezniki aktivno vključujejo v vsa ključna opravila. Sodelovanje v procesu popravil, obnove in komunikacije s strankami jim omogoča pridobivanje novih veščin ter dvig samozavesti. Z vsakim prispevkom, ki ga projekt prejme, se omogoča njegova nadaljnja rast in razvoj. Društvo Kralji ulice se zavzema za odgovorno uporabo sredstev ter skrbno usmerja vsa zbrana finančna sredstva v širitev projekta in ustvarjanje zaposlitvenih priložnosti za brezdomne.

OGLASNA DESKA

Ste se že kdaj vprašali, ali je kateri izmed vaših odsluženih predmetov, morda uporaben za koga drugega? V Posredovalnici rabljenih predmetov, ki deluje v okviru društva Kralji ulice na Poļanski c. 14 v Ljubljani, z veseljem sprejemamo predmete za dom in prosti čas, ki so pri vas že odslužili svoj namen (pohištva ne sprejemamo). Info kontakt: Slavko, 030 323 308.

Izšel je drugi slovenski prevod knjige Willa Halla z naslovom Vodnik za opušćanje uporabe psihiatrićnih zdravil v skladu z načeli zmanjševanje škode. Zanimirani jo lahko kupite po ceni 3 € na sedežu društva Praćakova 6 v Ljubljani, ali jo naroćite po ceni 5 € po pošti.

V društvu Kralji ulice sprejemamo hrano za naše brezdomne pse. Bo zelo dobrodošla! Hvala!

Društvo Kralji ulice se v mesecu novembru zahvaljuje:

- pekarni OSEM za pekovske izdelke,
- slašćičarni ZVEŻDA za slašćice,
- fotostudiu FOTO GRAD za pet kuponćkov za fotografranje,
- fotostudiu FOTO TIVOLI za pet kuponćkov za fotografranje,
- MINISTRSTVU ZA PRAVOSODJE za donacijo kosil,
- NK OLIMPIJA za vstopnice,
- KK CEDEVITA OLIMPIJA za vstopnice,
- SLOVENSKI KINOTEKI za vstopnice,
- KINODVORU za vstopnice,
- društvu LEPE TAĆKE za hrano za pse in maćke,
- RDEĆEMU KRIŻU SLOVENIJE za sanitetni material,
- NZS za vstopnice,
- OŠ BRINJE GROSUPLJE za spodnje perilo, nogavice in spalne vreće,
- ANIMAL ANGELS za kritje stroškov veterinarskih storitev,

– ALPINI za obutev in
– vsem dobrim ljudem za oblaćila, obutev, hrano in boćićna darila. Se priporoćamo za naprej.

Će želite objaviti svojo življenjsko zgodbo, nam jo lahko pošljete na urednistvo@kraljiulice.org ali nas poklićete na 030 323 128.

Športna sekcija Kralji ulice vas vabi vsak torek 15.15–16.15 v Športni center Triglav za Bećigradom (balon) na nogometno urico. Vsi dobrodošli!

NAGRADNA KRIŻANKA

Iskrene ćestitke nagrajencem pravilno rešene novembrske nagradne krićanke. Štiri knjige *Novi svet*, zbirka *poezije in proze KU* prejmejo: Peter Fajs iz Šmarij pri Jelšah, Teodor Jurše iz Ljubljane, Roman Dolenc iz Zg. Gorij in Iztok Košir iz Dola pri Ljubljani.

Delovanje našega društva lahko podprete tudi tako, da nam namenite 1 odstotek dohodnine, ki vam jo država odmeri za preteklo leto. To storite s spodnjim obrazcem, ki ga izpolnite in

pošljete na pristojni urad FURS (v Ljubljani je naslov: Davćna ulica 1, 1000 Ljubljana). Hvala!

PODATKI O DAVĆNEM ZAVEZANCU:

(ime in priimek davćnega zavezanca)

(podatki o bivališću: naselje, ulica, hišna številka)

(poštna številka, ime pošte)

Davćna številka

--	--	--	--	--	--	--	--

(pristojni finanćni urad)

ZAHTEVA za namenitev dela dohodnine za donacije

Ime oziroma naziv upravićenca	Davćna številka upravićenca								Odstotek (%)
Društvo za pomoć in samopomoć brezdomcev Kralji ulice	2	3	9	5	6	0	4	6	1%

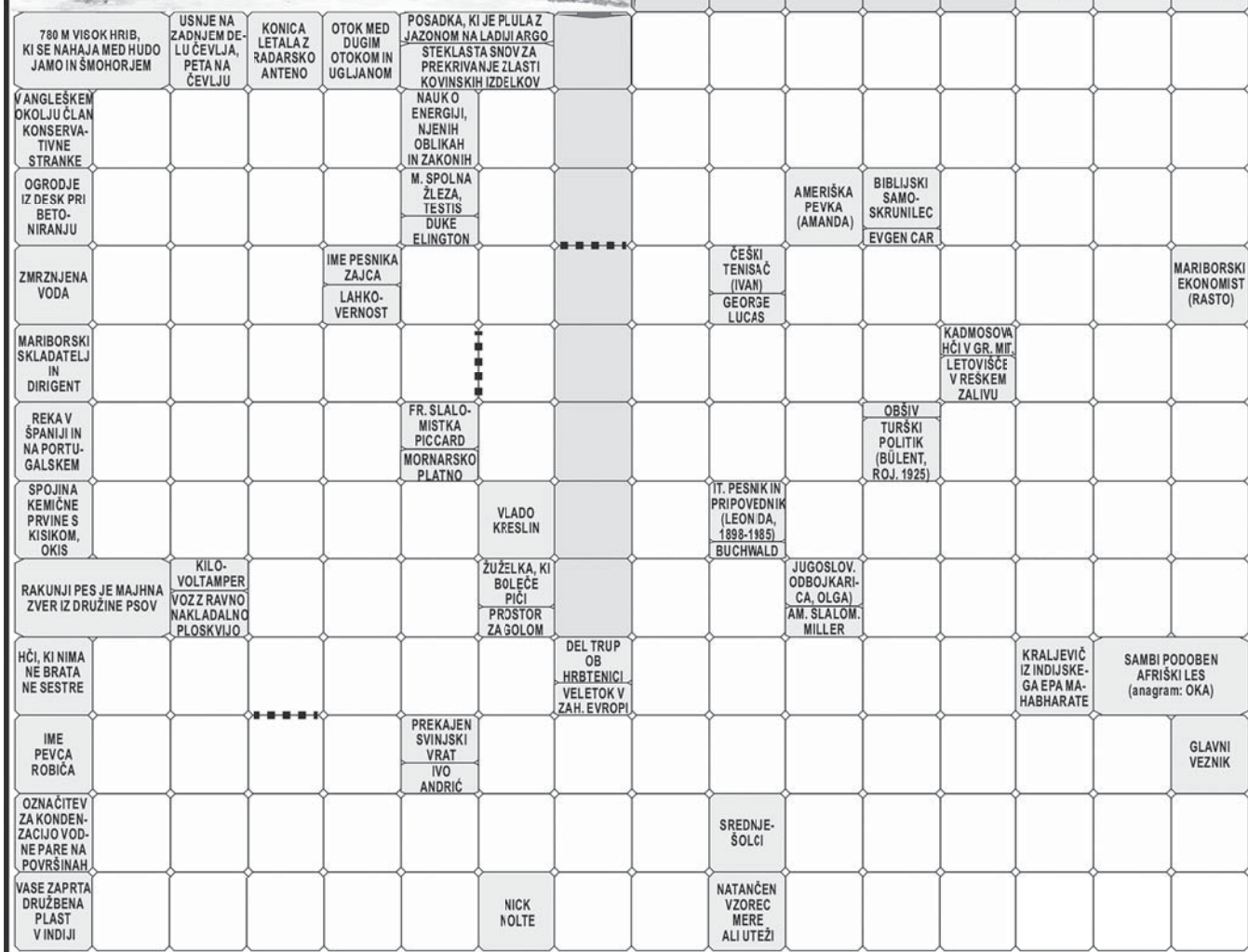
V/Na _____, dne _____

podpis zavezanca/ke

Rešitve iz decembrske številke.

034
KRALJI
ULICE

CARAN Olga – jugoslovanska odbojkarica, REPACI Leonida – italijanski pesnik in pripovednik, TOLSTO – 780 m visok hrib pri Šmohorju, ZATON – luka v dobrovniškem primorju

Ime in priimek: _____

Naslov: _____

Rešitev šahovske uganke: 1. Th6+, gxf6;
2. g6+, Kh8; 3. G7+, Kh7; 4. g8=K++.

Pravilno izpolnjeno križanko pošljite do konca tekočega meseca na urednistvo@kraljiulice.org ali na naslov Društvo Kralji ulice, Pražakova 6, 1000 Ljubljana. Trem izžrebanim bomo podelili knjigo *Ljubljanski džanki* avtorja Petra Pitambarja Pangerca.

BYMILOŠ

Meta: »Poduhovljeni Tajar v
decembrskem objektivu.«

